

S I N T E Z A
obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)
la proiectul Hotărîrii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege privind procedura de constatare a încălcărilor în
domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Nr.	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Banca Națională a Moldovei	1.	Observăm că proiectul de lege în clauza de adoptare prevede expres că este elaborat întru punerea în aplicare a prevederilor art. 35 alin. (2) lit. e) din Legea nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (în continuare Legea nr. 308/2017) și anume <u>aplicarea sancțiunilor pecuniare sub formă de amendă entităților raportoare</u> prevăzute la art.4 alin.(1) lit. a)-l) din Legea 308/2017 în cazul nerespectării de către acestea a prevederilor legii și ale actelor subordonate acestei legi. În acest context, menționăm că proiectul de lege prin scopul și domeniul de aplicare excedează temeiul legal conferit prin Legea nr. 308/2017 precum și limitele stabilite prin art. 35 alin. (2) în ceea ce vizează subiecții supuși sancțiunilor, modul de delimitare și competențele autorităților abilitate cu executarea Legii nr. 308/2017 (în conformitate cu art. 15 și art. 35 alin. (4), (6)).	Se acceptă Preambulul a fost modificat prin introducerea trimiterii la art. 35 alin. (2) din Legea nr. 308/2017.
	2.	<i>Subiecții supuși sancțiunilor</i> Potrivit art. 35 alin. (2) din Legea nr. 308/2017, sancțiunile stabilite la lit. (a)-(e) (declarația publică, prescripția, retragerea/suspendarea autorizației/licenței, interdicția temporară de a exercita funcții de conducere, sancțiuni pecuniare) urmează a fi aplicate entităților raportoare. Scopul în cauză este reiterat de art. 1 alin. (1) din proiectul de lege și explicat în nota informativă la proiect (pct. 4). Cu toate acestea, unele prevederi ale proiectului de lege depășesc cercul subiecților vizați și îl extind asupra organelor cu funcții de supraveghere, precum și al altor autorități publice, după cum urmează:	Se acceptă Noțiunea de „persoană cu funcție de răspundere” de la art. 2 va avea următorul cuprins: <i>„persoana cu funcție de răspundere</i> – persoană căreia, în cadrul entității raportoare i se acordă, permanent sau provizoriu, prin lege, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor administrative de dispoziție, organizatorice ori economice în cadrul entității raportoare”.

	- definiția noțiunii „<i>subiect supus sancțiunii</i>” de la art. 2 din proiectul legii include și reprezentanții organelor cu funcții de supraveghere (în condițiile art. 46 din proiect). - art. 35 care prevede subiecții supuși sancțiunilor, la lit. b) și c) include persoana cu funcții de răspundere și persoane cu funcții de conducere. Astfel, chiar dacă toate încălcările și sancțiunile de la art. 43-61 se referă la persoanele cu funcții de răspundere și persoanele cu funcții de conducere din cadrul entității raportoare, art. 35 nu face o astfel de specificație, iar definițiile de la art. 2 ale acestor categorii de persoane, cu funcții de răspundere și de conducere de rang superior, se referă la orice întreprindere, instituție, organizație, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, autoritate publică centrală sau locală, nu doar din cadrul entităților raportoare. Prin urmare, noțiunile și categoriile de subiecți care pot fi supuși sancțiunilor urmează a fi ajustate potrivit limitelor exprese stabilite de Legea nr. 308/2017 și în concordanță cu scopul proiectului de Lege.	
3.	<i>Modul de delimitare și competențele autorităților abilitate cu executarea Legii nr. 308/2017</i> Prevederile art. 6 din proiectul legii introduc competențe și obligații noi care contravin modului de delimitare a competențelor de supraveghere reglementate de art. 15 din Legea nr. 308/2017, precum și a delimitării stabilite de însuși proiectul de lege prin art. 4 alin. (3)-(5) și care comportă riscuri de ingerință în activitatea BNM, aducând atingere principiilor de autonomie și independență în activitatea de supraveghere a Băncilor Centrale. Astfel, art. 6 alin. (5) stabilește obligații noi pentru organele de supraveghere de a furniza Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (SPCSB) și justifica planurile anuale de control, de a notifica SPCSB și justifica decizia de efectuare a controlului inopinat, precum și de a informa SPCSB despre rezultatele controalelor în toate cazurile, ceea ce excede obligația reglementată de art. 15 alin. (10) din	Se acceptă parțial La art. 6 alin. (5) litera a), cuvintele „inclusiv justificarea acestora” adică a planurilor de control a fost exclusă din proiect. Însă organele cu funcție de supraveghere vor furniza planurile de control, inclusiv actualizările în scopul coordonării efectuării controalelor, astfel încât să fie evitată suprapunerea a 2 sau mai multe controale, în același timp sau în timp apropiat la aceeași entitate raportoare. La art.7, alin. (1) va avea următorul cuprins: „(1) Controalele în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului efectuate de către autoritățile menționate în art. 3 se coordonează de Serviciu.”. Organele de supraveghere coordonează cu Serviciul doar controalele în

	Legea nr. 308/2017, în particular, de a informa doar în cazurile de identificare a faptelor care ar putea avea legătură cu spălarea banilor sau finanțarea terorismului, ca rezultat al controalelor sau în oricare alt mod. În același timp, art. 6 alin. (3) din proiect conține prevederi declarative privind posibilitatea organelor de supraveghere de a efectua controale justificate ce nu au fost stabilite inițial în planurile anuale de control, prevederi care, nu constituie temeiul legal pentru realizarea unor astfel de controale. Dreptul BNM de a efectua controale, în calitate de autoritate de supraveghere, este garantat de Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (art. 75¹), fapt reiterat și de art. 4 alin. (3) din proiectul de Lege, care prevede că verificarea conformității se efectuează conform procedurilor de control stabilite de Legea nr. 548/1995, Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor. De asemenea, art. 7 din proiectul legii instituie obligația pentru organele de supraveghere de a coordona controalele efectuate cu SPCSB, obligație care nu își regăsește temeiul legal în Legea nr. 308/2017 și contravine modului de divizare a competențelor reglementat de art. 15 al acesteia, precum și atribuțiilor de supraveghere și a procedurii de control reglementate de Legea nr. 548/1955. Aceeași observație este valabilă și pentru art. 9, în special alin. (2) lit. b) și alin. (4), din care rezultă că SPCSB este în drept să desemneze o autoritate împuternicită cu efectuarea controlului, în baza unei autorizații emise în formă scrisă, precum și pentru art. 4 alin. (2) din proiect, care prevede că autoritatea de supraveghere poate fi obligată de SPCSB să efectueze controale, cu informarea acestuia despre rezultatele controlului. La fel, contrar art. 15 din Legea nr. 308/2017, atribuțiilor de supraveghere ale BNM stabilite prin Legea nr. 548/1995, precum și modului de repartizare a competențelor de verificare a conformității stabilit de art. 4 alin. (3)-(5) din proiectul de lege, din prevederile art. 4 alin. (2), art. 7 alin. (5), art. 20 și art. 25 din proiectul Legii rezultă că SPCSB	domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. În acest sens au fost operate modificări la art. 4 alin. (2), art. 9 alin. (2) lit. b) și alin. (4).
--	---	--

		poate efectua controale și post-controale pentru orice entitate raportoare, inclusiv pentru cele supravegheate de către BNM. În contextul celor expuse <i>supra</i> , cel puțin următoarele prevederi urmează a fi revizuite: art. 4 alin (2), art. 5 alin. (2), art. 6 alin. (3) și (5), art. 7, art. 9,20 și 25 din proiectul Legii.	
	4.	<i>Sanțiuni pentru încălcarea actelor subordonate Legii nr. 308</i> Anumite prevederi ale proiectului de lege restricționează obiectul de reglementare mandatat de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 308/2017, prin crearea unei situații de imposibilitate a aplicării sancțiunilor pentru încălcarea actelor normative, inclusiv ale BNM. Astfel, art. 35 alin. (2) din Legea nr. 308/2017 prevede posibilitatea aplicării sancțiunilor stabilite la lit. a)-e) atât pentru nerespectarea de către entitățile raportoare a prevederilor Legii nr. 308, <u>cât și pentru actele subordonate acesteia</u>. Pe de altă parte, art. 27 "<i>încălcări grave</i>" din proiectul legii stabilește în calitate de încălcări doar nerespectarea cerințelor Legii nr. 308 (art. 5, 6,7, 8,11, 9,13). De asemenea, art. 26, 28, 34 din proiectul legii, în sensul aplicării sancțiunilor, operează cu textul "<i>încălcarea prevederilor legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și ale prezentei legi</i>". Prin urmare, prevederile proiectului nu indică în mod clar dacă este posibilă sancționarea încălcărilor actelor subordonate legii, inclusiv a actelor normative ale organelor de supraveghere, cum ar fi Regulamentele BNM nr. 200, 201 și 202 care stabilesc cerințele privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului în activitatea băncilor, prestatorilor de servicii de plată nebancari și a caselor de schimb valutar și hotelurilor. Totodată, chiar dacă ar fi posibilă sancționarea încălcărilor pentru obligațiile ce rezultă din actele subordonate, proiectul legii nu prevede sancțiuni pentru încălcarea anumitor obligații specifice reglementate doar la nivelul actului subordonat, cum ar fi: cerințele privind informațiile care însoțesc transferurile de fonduri, prevăzute de Capitolul VIII din Regulamentul	Se acceptă Art. 26 va avea următorul cuprins: "Articolul 26. Încălcări ușoare și grave (1) Este considerată încălcare ușoară orice tip de încălcare a prevederilor legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și ale prezentei legi care nu este repetată sau sistematică. (2) Se consideră încălcare gravă, orice tip de încălcare sistematică sau repetată." Textul "<i>încălcarea prevederilor legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și ale prezentei legi</i>" semnifică toate actele normative privind spălarea banilor și toate actele subordonate privind spălarea banilor și finanțării terorismului. Încălcările respective privesc activitatea băncilor și nu domeniul de prevenire a spălării banilor și finanțării terorismului.

	BNM nr. 200/2018, Capitolul IX din Regulamentul BNM nr. 202/2018; obligația de menținere a Registrul persoanelor fizice identificate și a Registrului operațiunilor transmise SPCSB stabilită de Regulamentul BNM nr. 201/2018; obligația de a informa BNM despre activitățile suspecte și incidentele de fraudă care prezintă riscuri pentru siguranța, buna funcționare sau reputația băncii, prevăzută de pct. 103 din Regulamentul BNM nr. 200/2018 și pct. 102 din Regulamentul BNM nr. 202/2018. Remarcăm că gradualizarea încălcărilor prevăzute de proiectul Legii în încălcări ușoare/grave, implică potențiale deficiențe în aplicarea prevederilor proiectului: a) în primul rând, ar rezulta că încălcarea aceleiași obligații legale poate fi calificată ca fiind atât gravă (dacă se face referință la prevederile Legii nr. 308/2017), cât și ușoară (dacă se invocă prevederea din actul subordonat); b) încălcarea obligațiilor, de exemplu, de aplicare a măsurilor de precauție poate fi de diferită natură și gravitate, iar calificarea automată în calitate de încălcare gravă, nu pare să fie justificată; c) încălcarea obligației de aplicare a măsurilor restrictive internaționale privind terorismul nu este considerată una gravă, nici încălcarea obligației de sistare a activității/ tranzacției suspecte nu este considerată gravă; d) obligația de evaluare a riscurilor (art.6 din Legea nr. 308/2017) este încadrată în obligația de aplicare a măsurilor de precauție (art. 5 și 8 din Legea nr. 308/2017), etc. Adițional, constatăm că capitolul IV din proiectul legii nu conține sancțiuni pentru încălcarea anumitor prevederi legale, respectarea cărora urmează a fi urmărită. De asemenea, unele încălcări sunt formulate fie în mod repetitiv, fie formularea omite o serie de încălcări posibile potrivit legislației în vigoare. De exemplu, pentru încălcarea de la art. 43 <i>"Neaplicarea măsurilor de identificare și/sau de precauție sporită"</i>, lipsește încălcarea obligației de monitorizare, parte a măsurilor de precauție.	Calificarea încălcărilor ca fiind grave sau ușoare are loc potrivit Capitolul III și IV din proiect. Se acceptă S-a inclus monitorizarea tranzacție sau a relației de afaceri Articolul 41. Neaplicarea măsurilor de identificare, monitorizare a tranzacției sau a relației de afaceri, de precauție și măsurilor în relațiile bancare transfrontaliere Se acceptă parțial
--	---	---

	De asemenea, formularea pare să se refere doar la măsurile de precauție sporită, nu și la cele standard, reglementate de art. 5 din Legea nr. 308/2017. În acest sens, se propune reformularea titlului art. 43 și anume <i>"Neaplicării măsurilor de precauție, inclusiv sporită"</i>. Încălcarea de la art. 44 <i>"Nerespectarea cerințelor legale privind identificarea persoanei"</i>, pare să se suprapună cu cea de la art. 43 menționată <i>supra</i>, care vizează neaplicarea măsurilor de precauție, care includ obligația de identificare. De asemenea, din formulare nu este clar dacă aceasta include și beneficiarul efectiv. Observăm că art. 47 stabilește drept încălcare <i>„Neidentificarea sursei bunurilor persoanei expuse politic”</i>, însă proiectul nu stabilește o astfel de încălcare pentru alte categorii de clienți. De asemenea, obligațiile din Legea nr. 308/2017 ce se referă la persoanele expuse politic, sunt aplicabile deopotrivă și în privința membrilor de familie și persoanelor asociate persoanelor expuse politic, iar art. 45-47 din proiect nu acoperă aceste categorii. În aceeași ordine de idei, considerăm necesară evidențierea și stabilirea sancțiunilor pentru nedesemnarea/necomunicarea numelor persoanelor responsabile, inclusiv ale celor de conducere de rang superior, de asigurarea conformității (art. 13 alin. (4) din Legea nr. 308/2017); neinformarea Serviciului despre aplicarea măsurilor restrictive (art. 34 alin. (4) din Legea nr. 308/2017); încălcarea obligației de a nu efectua nici o tranzacție/activitatea, de a nu stabili sau de a termina relația de afaceri (art. 5 alin. (3) din Legea nr. 308/2017); încălcarea interdicției de a nu deschide/ține conturi anonime, conturi pe nume fictive, carnete de economii anonime, de a nu stabili ori continua relația de afaceri cu o bancă fictivă sau cu o bancă despre care se știe că permite unei bănci fictive să utilizeze conturile sale sau care pune la dispoziție pentru clienții săi conturi anonime (art. 5 alin. (4) din Legea nr. 308/2017);	În art. 5,7,8 din Legea nr. 308/2017, măsurile de precauție sunt: măsuri de precauție simplificată, măsuri de precauție și măsuri de precauție sporită. Prin menționarea doar a “măsurilor de precauție” se consideră toate măsurile de precauție aplicabile. Se acceptă Articolul 44 <i>"Nerespectarea cerințelor legale privind identificarea persoanei"</i> se exclude din proiect. Se acceptă Titlu va avea următorul cuprins: “Articolul 43. Neidentificarea persoanei expuse politic, membrilor de familie și persoane asociate acestora și neaplicarea procedurilor în funcție de riscul generat de persoanele expuse politic, membrilor de familie și persoane asociate acestora”. Pentru (încălcarea obligației de a nu efectua nici o tranzacție/activitatea, de a nu stabili sau de a termina relația de afaceri (art. 5 alin. (3) din Legea nr. 308/2017) este Articolul 57. Executării activității sau tranzacției contrar deciziei Serviciului A fost completat articolul 60. Neinformarea Serviciului despre aplicarea măsurilor restrictive
--	--	--

		încălcarea obligației ce vizează relațiile bancare transfrontaliere (art. 8 alin. (4) din Legea nr. 308/2017).	
5.	Prevederile proiectului creează premise pentru stabilirea unor termene de prescripție diferite pentru sancționarea aceluiași tipuri de încălcări ale obligațiilor de prevenire și combatere a spălării banilor. Astfel, în cadrul procedurii de control a conformității instituită pentru SPCSB prin Capitolul II din proiectul de lege, la art. 22 alin. (2) se stabilește următorul termen de prescripție: decizia de a sancționa poate fi aplicată nu mai târziu de patru ani de la depistarea încălcării și nu mai târziu de cinci ani de la comiterea încălcării, din momentul finisării încălcării. Pe de altă parte, termenul de prescripție pentru deciziile BNM, reglementat de art. 75² alin. (4) din Legea BNM nr. 548/1995 este unul mult mai restrâns și anume aplicarea sancțiunilor se prescrie în termen de 6 luni de la data constatării încălcării, dar nu mai mare de 3 ani de la data comiterii ei. Pentru evitarea acestor diferențe de reglementare, proiectul legii urmează a stabili un termen de prescripție unic pentru toate cele trei autorități de supraveghere care au competență de a aplica sancțiunile reglementate de proiectul legii.	Nu se acceptă Adoptarea deciziilor de către conducerea Serviciului este de 60 de zile, iar termenul general de sancționare este de 5 ani din momentul comiterii încălcării. Încălcările sunt stabilite de prezentul proiect, respectiv și termenul de sancționare este de 5 ani.	
6.	<i>Contestarea deciziilor emise de către organele cu funcții de supraveghere</i> Observăm că art. 42 din proiectul de lege prevede procedura de contestare a deciziilor emise de către organele cu funcții de supraveghere, astfel, acestea pot fi contestate în termen de 15 zile de la comunicarea deciziei de către persoana care se consideră vătămată în drepturi în ordinea procedurii contenciosului administrativ. În acest context, menționăm că actele BNM se contestă în strictă conformitate cu art. 11 din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548/1995.	Se acceptă Articolul 22. Procedura de contestare a deciziilor (4) Deciziile emise de către Serviciu pot fi contestate în termen de 30 zile de la comunicarea deciziei de către persoana care se consideră vătămată în drepturi în ordinea procedurii contenciosului administrativ. (5) Deciziile emise de către organele cu funcții de supraveghere competente să aplice sancțiuni pot fi contestate potrivit Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și Legii nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.	

			(6) Deciziile organelor cu funcții de supraveghere competente să aplice sancțiuni, prin care este aplicată amenda și totodată este solicitată retragerea sau suspendarea autorizației, licenței de activitate aplicate în condițiile art. 38 din prezenta lege este definitivă și executorie din momentul emiterii doar în partea ce ține de aplicarea amenzii.”.
7.	Pe tot parcursul proiectului de lege propunem evitarea utilizării sintagmei „cont bancar” în cazul în care se dorește ca sub incidența acestui proiect să intre și conturile deschise de prestatorii de servicii de plată nebankari, în acest scop propunem utilizarea sintagmei „cont de plăți” iar în cazul în care se are în vedere un cont de depozit sau alt gen de cont care nu neapărat este destinat plăților, urmează a fi prevăzut acest lucru expres.	Se acceptă Pe tot parcursul textului proiectului cuvintele „cont bancar” au fost completate cu cuvintele „cont de plăți”.	
8.	La art. 2, în definiția „echivalentul în lei a sumei în EUR” propunem examinarea oportunității substituirii cuvântului „lei” prin sintagma „lei moldovenești”, iar a codului alfabetic al monedei europene „EUR” - prin „euro”. Concomitent propunem substituirea textului „valoarea calculată în coraport la cursul oficial” prin următorul text „echivalentul sumelor în euro determinat cu aplicarea cursului oficial”	Se acceptă Pe tot textul substituim „EUR” cu „euro”, iar la noțiuni în definiția „echivalentul în lei a sumei în EUR” completăm cuvântul „lei” cu cuvintele „lei moldovenești”.	
9.	Art. 4 alin. (3) din proiect urmează a fi completat cu referința la Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, precum și la Legea nr. 62/2008 cu privire la reglementarea valutară. La fel, pentru claritatea și previzibilitate textului, propunem completarea articolului 4 alin. (5) pe final cu o normă care să prevadă că toate acțiunile SPCSB care rezultă din prezentul proiect de lege (efectuarea verificării conformității entităților raportoare, individualizarea și stabilirea sancțiunilor) sunt efectuate doar pentru entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. d), e), f), g), h), j), k), 1) din Legea nr. 308/2017.	Se acceptă parțial Alin. (3) art. 4 a fost completat cu referința la Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, precum și la Legea nr. 62/2008 cu privire la reglementarea valutară. Nu se completează alin. (5), deoarece SPCSB conform proiectului urmează să aiba competență de control a tuturor entităților raportoare cu condiția să nu se contrapună controlul cu alte organe de supraveghere.	
10.	La art. 22 alin. (5) și (9) propunem revizuirea textului „deciziei și prescripției” ținând cont de prevederile alin.(1) din același articol care stabilește că directorul SPCSB adoptă o	Se acceptă În proiect se utilizează doar cuvântul „decizie”.	

		decizie în fiecare caz aparte (privind emiterea unei prescripții, privind constatarea săvârșirii unei încălcări ș.a.).	
	11.	La art. 33 alin. (2) înțelegem că atâta timp cât norma prevede că lista circumstanțelor atenuante nu este exhaustivă această listă poate fi completată, la necesitate. În textul proiectului nu este indicat cine poate decide asupra includerii altor circumstanțe atenuante, iar o asemenea formulare poate crea conflicte de interpretare.	Nu se acceptă Se pot considera atenuante și alte circumstanțe decât cele prevăzute la alin.(1) art. 32, fiind luată în considerație practica contravențională.
	12.	La art. 36 lit. a) atragem atenția că în textul proiectul sunt descrise care încălcări sunt grave, ușoare, dar nu este determinat care sunt încălcările neînsemnate ori o asemenea redacție poate iarăși duce la interpretări diferite și aplicare neuniformă a normei legale. De asemenea, nu este clar ce reprezintă „prejudiciu substanțial” și cum poate fi determinat acesta.	Se acceptă parțial Cuvântul „substanțial” a fost exclus din textul proiectului. Calificarea încălcărilor este stabilită la art. 26.
	13.	Art. 41 alin. (1) urmează a fi reformulat pentru evitarea sintagmei „competente pentru încălcarea legislației”.	Se acceptă Art. 40 alin. (1) va avea următorul cuprins: “(1) Organele cu funcții de supraveghere competente de a aplica sancțiuni pentru încălcarea prevederilor legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și prezentei legi, sunt în drept să dispună aplicarea amenzii în condițiile Capitolului V din prezenta lege.”.
	14.	La art. 62, menționăm că potrivit art. 3 pct. 6) și 7) din Legea nr. 62/2008 cu privire la reglementarea valutară, cardurile în scopul acestei legi nu reprezintă instrumente de plată și nu cad sub incidența definiției noțiunii de „valori valutare”. Cardurile sunt instrumente de plată care cad sub incidența definiției „instrument de plată” din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică. Prin urmare, propunem excluderea textului „(cu excepția cardurilor)”.	Se acceptă Textului „cu excepția cardurilor” s-a exclus din proiect.
	15.	Adițional, remarcăm că societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică și furnizorii de servicii poștale care activează în conformitate cu Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică sunt	Nu se acceptă Deoarece atât băncile cât și entitățile raportoare au obligația de a aplica și respecta prevederile legislație cu privire la spălarea banilor.

		entități raportoare în conformitate cu art. 4 din Legea nr. 308/2017, aceștia efectuează operațiuni de plată din numele utilizatorilor atât direct prin intermediul conturilor care le deschid ei personal utilizatorilor cât și prin intermediul conturilor de plăți deținute de către societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică și furnizori de servicii poștale la alte entități raportoare cum ar fi băncile. În acest caz, aplicarea măsurilor de precauție și răspunderea pentru neaplicarea conformă a prevederilor legislației de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului se va răsfrânge asupra ambelor entități raportoare implicate în proces - banca și societatea de plată sau societatea emitentă de monedă electronică, sau furnizorul de servicii poștale. Sugerăm reglementarea ținând cont de acest aspect precum și ținând cont de faptul că entitatea raportoare care nu are contact nemijlocit cu utilizatorul se bazează exclusiv pe informația oferită acesteia de către entitatea primară care aplică toate măsurile de precauție.	
Asociația Băncilor din Moldova	16.	<i>Se propune:</i> - acordarea SPCSB, BNM și CNPF doar a competențelor de verificare și constatare a faptelor ce constituie încălcări ale Legii nr. 308/2017, <u>ulterior cu remiterea de către aceștia a actelor de constatare a încălcărilor - instanțelor de judecată</u>, care cu respectarea dreptului la apărare a persoanei atrase la răspundere și în urma examinării într-un proces contradictoriu, cu respectarea tuturor garanțiilor dreptului la un proces echitabil, să fie aplicată de către instanța de judecată o sancțiune proporțională, corectă și echitabilă. Acest fapt se impune pentru a se face delimitarea dintre funcția de constatare a faptelor prejudiciabile de funcția sancționării, care după cum rezultă din practica Curții Europene urmează să fie făcută de entități diferite, iar funcția de sancționare să fie atribuită instanțelor de judecată, care, în comparație cu organele de constatare, au o procedură contradictorie și un grad mai ridicat de imparțialitate și obiectivitate.	Nu se acceptă Conform Directivei (UE) 2015/849, organele cu funcție de supraveghere au competențe de a verificare și constatare a faptelor ce constituie încălcări a Legii nr. 308/2017 și totodată de a stabili sancțiunile respective. Întru respectarea unui proces echitabil, deciziile de sancționare emise de SPCSB în conformitate cu art. 21 din proiect pot fi contestate în instanța de judecată, astfel, asigurându-se dreptul la un proces echitabil.

		Pentru justificarea acestor propuneri facem analogie cu modalitățile de constatare a încălcărilor și aplicare a sancțiunilor de către Consiliul Concurenței și Centrul pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, care în esență au atribuții de constatare a încălcărilor și remitere a materialelor în instanța de judecată pentru ca aceasta deja să aplice sancțiunile corespunzătoare, după o examinare contradictorie și echitabilă.	
	17.	Considerăm critică și prematură punerea în aplicare a legii respective, în contextul în care Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (în continuare - Legea 308/2017) nu este revizuită prin prisma obiecțiilor anterioare ale băncilor licențiate, entitățile raportoare asupra cărora legea respectivă are cel mai mare impact. Justificarea criticii este în faptul că legea respectivă stabilește multe obligații pentru entitățile raportoare, realizarea cărora ține de aprecieri și raționamente speculative și subiective. Legea 308/2017, după cum s-a obiectat și anterior, nu stabilește criterii clare care ar proteja entitățile raportoare de interpretări extensive sau abuzive. Reprezentativ este exemplul comparativ cu legea similară din România. Legea 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor a României stabilește obligația entităților raportoare de a identifica beneficiarii reali. Dar legea României stabilește totodată și obligația autorităților de a ține registre ale beneficiarilor reali, precum și obligația entităților de drept de a declara beneficiarii reali, în termen strict stabilit, de a comunica modificările intervenite în informațiile anterioare, sub riscul de a fi amendați pentru neexecutare. De asemenea, legea României stabilește obligația posesorilor de registre de a furniza gratuit informațiile despre beneficiari băncilor, iar consultarea acestora este suficientă pentru a confirma că banca și-a executat obligația și a identificat beneficiarul real, s-a asigurat că-l cunoaște. Astfel legea acordă entității mecanisme și instrumente clare și eficiente de a se conforma și indică minimul necesar pe care trebuie să-l execute.	Nu se acceptă Propunerile menționate nu se referă la obiectul de reglementare a prezentului proiect.

	Situația din Republica Moldova este una contrară. Obligația de identificare a clientului și de stabilire a beneficiarului real există la bănci, dar mecanisme nu. Este notoriu efortul depus de bănci pentru a avea acces la registrele electronice, care se îngrădește de Agenția Servicii Publice, entitățile raportoare fiind lipsite în așa mod de capacitatea de conformare la Legea 308/2017 sau de mecanisme eficiente pentru a executa o obligație care le revine prin lege și care considerăm este de o utilitate publică înaltă (se are în vedere activitatea de prevenire și combatere a spălării banilor). Lipsa mecanismelor de executare și terminologia vagă, interpretabilă a Legii 308/2017, precum și a reglementărilor subsecvente ei, generează discuții permanente cu supraveghetorul privind gradul de conformare a entităților raportoare, sau privind admiterea sau nu a încălcărilor legii, realizarea unor măsuri, care deseori este bazată pe criteriu subiectiv sau raționamentele inspectorilor. Sub acest aspect considerăm necesar de stabilit criterii de calificare (experiență de muncă anterioară, certificări în domeniu, studii) a persoanelor cu drept de constatare a încălcărilor sau modului de respectare de entități a prevederilor Legii 308/2017.	
18.	Așa cum se menționează în Nota informativă, proiectul de lege vine se implementeze prevederile Legii nr.308/2017 care menționează la art.35 alin.(10) că „Sancțiunile prevăzute la alin.(2) lit.e) se aplică în conformitate cu legea cu privire la procedura de constatare a încălcărilor în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a amenzii.” Respectiv proiectul de lege în cauză urmează să descrie expres doar procedura de constatare a încălcărilor. Contrar acestor prevederi proiectul de lege depășește în mod grosolan limitele stabilite de legea de bază și anume: - în capitolul IV se introduc practic 20 încălcări noi pentru care se stabilesc pedepse pecuniare semnificative. Acest fapt contravine prevederilor art.35 alin.(10) al legii nr. 308/2017, proiectul urmînd să descrie doar procedura de aplicare a pedepselor prevăzute la art.35 alin.(2) lit.e), nu și introducerea altor noi. Pe lîngă pedepsele stabilite de Codul Penal și Codul	Nu se acceptă Prezentul proiect vine să precizeze și să completeze reglementările art. 35 alin. (2) care doar menționează tipul de sancțiuni pentru încălcările legislației privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Mai mult ca atît, o bună parte din încălcările prevăzute în proiect, la moment sunt preluate din Codul contravențional, care odată cu aprobarea proiectului urmează a fi abrogate din Codului contravențional. Directiva (UE) 2015/849 prevede în art. 58 alin. (2): “Fără a aduce atingere dreptului statelor membre de a prevedea și a impune sancțiuni penale, <i>statele membre stabilesc norme privind</i>

	Contravențional pentru faptele de spălare a banilor, legiuitorul a stabilit pedepse pecuniare pentru încălcarea legii nr. 308/2017 al cărui quantum este stabilit în art.35 alin.(2) lit.e) al legii menționate, precum și în art.141 al Legii nr. 202/2017 cu privire la activitatea băncilor. Respectiv, introducerea amenzilor suplimentare prin proiect, pe lângă faptul că sunt abuzive și contrare Legii nr.308/2017, vor crea confuzii la aplicare, persoanele implicate putând fi pedepsite pentru o faptă de câteva ori. Reieșind din cele expuse considerăm că capitolul IV al proiectului urmează a fi exclus ca contrar legii și principiilor de legiferare stabilite de Legea nr.100/2017 privind actele normative.	<i>măsurile și sancțiunile administrative și se asigură că autoritățile lor competente pot impune astfel de sancțiuni și măsuri în cazul încălcărilor dispozițiilor naționale de transpunere a prezentei directive, asigurând totodată aplicarea lor.”.</i>
19.	În această ordine de idei urmează a fi exclus și capitolul III al proiectului care, în opinia comunității bancare nu are tangență cu obiectul de reglementare a legii, conținând informații inutile împrumutate din Codul Penal și Codul Contravențional, proiectul urmînd să conțină doar procedura de aplicare a amenzii.	Nu se acceptă A se vedea argumentul de la pct. 18 din prezentul tabel.
20.	Urmează a fi revizuit capitolul II al proiectului, și anume prevederile ce țin de efectuarea și planificarea controalelor. Considerăm că este mult mai fezabilă trimiterea la Legea nr. 131/08.06.2012 privind controlul de stat al activității de întreprinzător la planificarea și efectuarea controalelor de către Serviciu și nu inventarea unor procese noi, care ar contraveni cu reglementările aferente ale BNM cît și CNPF. Considerăm că prevederile Legii nr.308 ce țin de drepturile SPCSB, precum și Legii nr.131/2012 sunt în cazul de față suficiente, proiectul urmînd a se axa strict pe procedura de aplicare a amenzii.	Nu se acceptă Propunerea privind trimiterea la Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat al activității de întreprinzător nu este argumentată de către autorul propunerii.
21.	În lipsa unor reglementări clare, care în mod obiectiv ar permite aprecierea conformării entităților raportoare la Legea 308/2017, a admiterii sau nu a încălcărilor, discuțiile în contradictoriu ar continua, entitățile raportoare vor risca amenzi nejustificate, care sunt exagerate pentru Republica Moldova. Comunitatea bancară total dezaproabă includerea celor peste 20 de încălcări ce țin de combaterea spălării banilor și a	Nu se acceptă Mărimile sancțiunilor sunt în strictă conformitate cu reglemntările (a se vedea art. 59) Directivei (UE) 2015/849.

	amenzilor exagerate prevăzute pentru admiterea acestora. Deși plafonul lor rezultă din directiva UE, trebuie să reieșim din faptul că starea economică a țărilor UE și a Republicii Moldova este total diferită. Considerăm că amenzile trebuie proporționate veniturilor subiecților din Republica Moldova. Mărimea amenzilor propuse de autorul proiectului poate avea un fenomen advers și aprofunda criza de resurse umane cu care se confruntă sectorul bancar, sau, respectiv poate duce la creșterea cheltuielilor băncilor privind remunerarea personalului, care va fi transpusă în costul serviciilor bancare și respectiv a populației. Fenomene similare de transpunere indirectă a efectelor reglementărilor asupra populației au fost exemplificate în cadrul analizei altor reglementări. Trezește nedumeriri de ce în proiectul de lege, în unele cazuri, valuta amenzii este stabilită în MDL, iar în altele în Euro și cum pot fi fixate amenzi cu o discrepanță enormă între valoarea minimă și maximă (milioane lei). Riscurile pentru entitățile raportoare de a fi amendate vor persista continuu, iar riscul major este că prin mecanismul dat, pe cale legală poate fi adusă la faliment orice persoană fizică sau juridică. Amenzile exagerate prevăzute în proiectul legii, vor spori cheltuielile băncilor și ca urmare vor majora costurile serviciilor, care în cumul cu lipsa unor reglementări clare de aplicare a prevederilor Legii 308/2017 vor reduce accesul unor categorii de persoane (membrilor familiilor persoanelor ce lucrează peste hotare, agricultorilor) la servicii bancare, gestionarea remitențelor acumulate în timp sau încasărilor din vânzarea producției agricole, fapt ce va favoriza utilizarea altor modalități de remitere a banilor, sau de circulație a lor, adică fluxul ilicit de mijloace bănești. Sub aceste aspecte proiectul legii derogă de la principiile de legiferare expuse în art. 3 din Legea 100/2017, deoarece nu asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale entităților raportoare, creează impredictibilitatea în aplicarea ei, precum și nu asigură egalitatea și un echilibru în interesul protejat prin lege și subiecții ei.	
--	--	--

	22. Art. 4 prevede delimitarea categoriilor de entități raportoare ce sunt verificate de fiecare autoritate de supraveghere. Însă, Capitolul II deja se referă în mare parte la procedura de efectuare a verificărilor de către Serviciu. Respectiv nu e clar, capitolul se referă doar la efectuarea controalelor de către Serviciu a entităților raportoare aflate în competență, sau la toate. Se propune, de a aduce claritate în sensul celor menționate mai sus, iar textul Capitolului II începînd cu art.8 urmează a fi ajustat.	Se acceptă Capitolul II reglementează procedura de efectuare a controlului de către Serviciu. Textul a fost ajustat.
	23. Sanționarea pentru încălcarea cerințelor standardelor internaționale prevăzută de art. 4 alin. (5) al Legii, prevede că <i>Serviciul, în calitate de organ cu funcții de supraveghere competent să aplice sancțiuni pentru încălcarea legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, actelor normative, precum și a cerințelor standardelor internaționale în domeniu...</i> Se propune concretizarea normei date în privința standardelor internaționale care trebuie respectate și pentru încălcarea cărora pot fi aplicate sancțiuni.	Nu se acceptă Prin standardele internaționale se are în vedere cele care au fost transpuse în legislația națională.
	24. Art. 5 alin. (1), se propune completarea alin. (1) după sintagma „precum și a standardelor internaționale”, cu sintagma „la care Republica Moldova este parte”, luînd în considerație că R.M. nu este parte la toate standardele internaționale existente.	Se acceptă Textul a fost ajustat.
	25. Art.7 alin. (6) prevede faptul că la entitatea raportoare poate fi efectuat doar un singur control pe parcursul unui an calendaristic, totodată alin. (7) al aceluiași articol prevede posibilitatea efectuării mai multor controale paralele. Considerăm oportun de inclus concretizări/limitări cu privire la posibilele controale stipulate la alin. (7).	Se acceptă Organele cu funcție de supraveghere vor furniza planurile de control, inclusiv actualizările în scopul coordonării efectuării controalelor, astfel încît să fie evitată suprapunerea a 2 sau mai multe controale, în același timp sau în timp apropiat la aceeași entitate raportoare. Activitatea de coordonare presupune informarea reciprocă a organelor cu funcție de supraveghere privind planificarea controalelor la entitățile raportoare, astfel, încît să fie

			evitată suprapunerea acestora și evitarea dublei sancționări.
26.	Art. 8 alin. (1) , se propune expunerea alineatului în următoarea redacție: „ <i>Serviciul notifică entitatea raportoare despre intenția de a efectua control cu cel puțin 30 de zile înainte de data presupusă pentru începerea controlului, comunicând și aceasta data</i> ”.		Se acceptă parțial Art. 8 alin. (1) va avea următorul conținut: „(1)Serviciul notifică entitatea raportoare despre intenția de a efectua control cu cel puțin 10 de zile până la începerea controlului.”.
27.	Se propune completarea art.9 alin. (2) din Lege cu lit. k), cu următorul cuprins: “k) dreptul de a ataca autorizarea de efectuare a controlului în instanța de judecată”. Această completare se impune pentru a garanta persoanei supuse controlului, dreptul la apărarea împotriva eventualelor acțiuni arbitrare la inițierea procedurii de control de către organele cu funcții de supraveghere. Mai mult ca atât, art.10 din Lege prescrie posibilitatea contestării în instanță a ordinului de efectuare a vizitelor de verificare a conformității. Respectiv, considerăm necesar ca entitățile raportoare să beneficieze de același drept de contestare și în cazul emiterii autorizării de efectuare a controlului.		Nu se acceptă Potrivit proiectului, deciziile (actul final) se contestă în instanță de judecată, fapt care garantează persoanei supusă controlului dreptul la apărarea împotriva eventualelor acțiuni arbitrare la inițierea procedurii de control de către organele cu funcții de supraveghere.
28.	Art. 10 prevede efectuarea vizitelor de verificare a conformității la entitatea raportoare, care pare să nu fie parte a controlului ce se autorizează conform art. 9, dar totodată este o varietate de control care se soldează cu întocmirea procesului verbal, despre care nu este prevăzut ce va conține. În același timp în art. 22 alin. (1) se menționează despre actul constator privind efectuarea vizitei de control și nu procesul verbal cum prevede art. 10, precum și despre faptul că după examinarea obiecțiilor la actul constator poate fi adoptată decizia de sancționare. Totodată proiectul legii nu prevede posibilitatea depunerii obiecțiilor urmare vizitei de verificare cum se prevede în cazul controlului. Astfel propunem excluderea măsurii „vizită de verificare a conformității” sau reformularea conținutului normei date în modul în care art.10		Se acceptă parțial Articolul 11. Efectuarea vizitelor de control la entitățile raportoare (9) Efectuarea vizitelor de control la entitățile raportoare este dispusă prin ordin emis de directorul Serviciului. (10)Ordinul de efectuarea vizitelor de control se emite în formă scrisă și conține: g) scopul și obiectul vizitei de control; h) perioada efectuării vizitei de control; i) data și locul emiterii ordinului; j) numele și prenumele inspectorilor ce vor efectua vizita de control, numărul legitimației de serviciu ale acestora; k) denumirea și adresa entității raportoare unde se va efectua vizita de control;

	să nu contravină art.22, precum și altor prevederi ale legii date.	l) semnătura persoanei responsabile care emite ordinul. (11) După finisarea vizitei de control, în temeiul probelor acumulate, inspectorul din cadrul Serviciului întocmește un proces-verbal de efectuare a vizitei de control în care descrie detaliat obiectul controlului, acțiunile efectuate de către acesta, toate circumstanțele constatate, încadrarea legală a acestora, comportamentul entității supuse verificării, existența circumstanțelor atenuante sau agravante, concluziile și propunerile acestuia, precum și obiecțiile entității raportoare supuse controlului privind efectuarea vizitei de control. Procesul-verbal de efectuare a vizitei de control se semnează de inspectorii care efectuează vizita de control și reprezentantul entității raportoare. Refuzul de a semna procesul-verbal de efectuare a vizitei de control din partea reprezentantului entității raportoare se consemnează în el și se certifică prin semnătura a doi martori.”.
29.	Se propune completarea art. 10 alin. (3) după sintagma „și a cerințelor standardelor internaționale”, cu sintagma „ la care Republica Moldova este parte ”, luind în considerație că R.M. nu este parte la toate standardele internaționale existente.	Se acceptă Textul a fost ajustat.
30.	Conform art.10, alin. (4) , refuzul de a semna procesul-verbal de verificare (vizită de verificare) se certifică de un martor. Se propune modificarea/completarea normei astfel încât să fie prevăzută certificarea proceselor-verbale de către 2 martori care nu sunt salariați ai organului care efectuează controlul. Totodată, alin. (4) urmează a fi completat cu descrierea procedurii care urmează în cazul în care, persoana nu este de acord cu constatările indicate în Procesul-verbal de verificare.	Se acceptă parțial Ultima propoziție a alin. (3) art. 11 va avea următorul cuprins: „Refuzul de a semna procesul-verbal de efectuare a vizitei de control din partea reprezentantului entității raportoare se consemnează în el și se certifică prin semnătura a doi martori”.
31.	Se propune completarea art.10 din Lege cu un alineat nou care să legifereze conținutul și modul de completare a	Se acceptă parțial

		procesului-verbal de verificare. Această completare va diminua riscul comiterii abuzurilor din partea organelor cu funcții de supraveghere la întocmirea acestor procese-verbale.	Conținutul și modul de completare a procesului-verbal de efectuarea vizitelor de control este reglementată în art. 11 alin. (3) a proiectului.
	32.	Cu referire la prevederile art. 11, alin. (2), considerăm imperios necesar ca pentru protejarea drepturilor entităților raportoare și pentru excluderea comiterii abuzurilor, să fie stabilită o procedură similară cu procedura organelor de urmărire penală, a se vedea prevederile art. 125 din Codul de Procedură Penală, care prevede: <i>”În cazul efectuării acțiunilor procesuale fără mandat judiciar, organul abilitat să efectueze aceste acțiuni, imediat, dar nu mai târziu de 24 de ore de la terminarea acțiunii, prezintă instanței de judecată materialele respective pentru controlul legalității acestor acțiuni.”</i> Totodată, se propune excluderea posibilității efectuării controalelor în zilele nelucrătoare, prevăzute la art. 11 alin. (2). Un asemenea control se efectuează în prezența persoanei împuternicite a entității raportoare care este un salariat, respectiv în privința acestuia se aplică normele legislației muncii, iar aceasta la rândul său stabilește un șir de rigori obligatorii pentru aplicare precum: ordinul angajatorului privind chemarea salariatului la locul de muncă în zile nelucrătoare, precum și acordul acestuia de a munci în acea zi.	Nu se acceptă Efectuarea vizitelor de control la entitățile raportoare are loc numai în baza unui ordin emis de conducerea Serviciului. Lipsa unui astfel de ordin, exclude posibilitatea efectuării vizitei de control de către inspectori, fiind imposibilă comiterea unor astfel de abuzuri.
	33.	Se propune expunerea art. 11 alin. (4) în următoarea redacție: “(4) Accesul în spațiile și sediile entității raportoare se exercită cu permisiunea persoanei cu funcție de răspundere sau a unui alt reprezentant al acesteia, în temeiul unei autorizații, emise de organul de conducere al organului cu funcții de supraveghere respectiv.” Modificarea data vine să asigure dreptul constituțional al persoanelor la inviolabilitatea domiciliului. Precizăm, că în	Se acceptă Art. 15 s-a ocmpletat cu alin. (2) cu următorul cuprins: „(2) Accesul în spațiile și sediile entității raportoare se exercită cu permisiunea persoanei cu funcție de răspundere sau a unui alt reprezentant al acesteia.”.

	conformitate cu jurisprudența CEDO, sediul persoanei juridice este asimilat cu domiciliu persoanei fizice.	
34.	Art. 12 prevede că la solicitarea Serviciului entitatea raportoare prezintă imediat sau pune la dispoziție orice informație sau document deținut cu referire la: c) <i>valoarea și tipul bunurilor și locul depozitării acestora. Se propune:</i> (i) <i>de a substitui sintagma „imediat” cu sintagma „în timp util”;</i> (ii) <i>cu referire la valoarea și tipul bunurilor și locul depozitării acestora</i> propunem completarea cu sintagma, în cazul în care banca o deține (se referă la valoare).	Se acceptă Textul a fost ajustat.
35.	La art. 12 alin. (2) lit. a) se propune a fi expusă în următoarea redacție: “a) termenul-limită rezonabil și forma în care informațiile sau documentele urmează a fi puse la dispoziție” Reieșind din volumul informației/documentelor care urmează a fi prezentate de către entitățile raportoare la solicitarea organelor cu funcții de supraveghere termenul-limită trebuie să fie rațional, fără exagerări, astfel, ar fi oportun ca prevederea propusă să fie stipulată în lege.	Se acceptă Textul a fost ajustat.
36.	Cu referire la art. 13: - alin. (1), lit. a) prevede că <i>Entitatea raportoare supusă procedurii de control al conformității este obligată să asigure inspectorului: a) condiții adecvate de lucru și mijloace necesare pentru efectuarea eficientă a controlului, prezentând documentele și materialele solicitate în termenul prescris. Considerăm oportun de substituit sintagma mijloace necesare cu sintagma mijloace necesare rezonabile, iar după cuvântul „controlului” propunem de a completa cu expresia „în măsura în care entitatea dispune de ele și le poate alocă fără efecte negative asupra activității sale”.</i>	Se acceptă Art. 13 alin. (1) lit. a) va avea următorul cuprins: (4) Entitatea raportoare supusă procedurii de control al conformității este obligată să asigure inspectorului: e) <i>condiții adecvate de lucru și mijloace necesare rezonabile pentru efectuarea eficientă a controlului în măsura în care entitatea dispune de ele și le poate alocă fără efecte negative asupra activității sale, prezentând documentele și materialele solicitate în termenul prescris;”.</i>
37.	Cu referire la art. 13:	Se acceptă parțial

	- alin. (1), lit. c) stabilește obligația entității raportoare de a pune la dispoziția inspectorului mijloace de comunicare și alte echipamente tehnice. O considerăm abuzivă, în era tehnologiilor când fiecare persoană dispune de mijloace de comunicare, iar sintagma „alte echipamente tehnice” este destul de vagă. Totodată, considerăm necesar de a completa alineatul dat cu fraza „<i>în măsura în care entitatea dispune de acestea și le poate alocă fără efecte negative asupra activității sale</i>” pentru a evita cerințe privind echipament ce nu există la entitatea corespunzătoare, astfel încât pentru evitarea invocării circumstanței agravante precum „<i>refuzul de a coopera</i>”, entitatea raportoare va fi obligată să procure echipamentele solicitate de inspector. Pentru mai multă claritate, dar și pentru a exclude abuzurile, urmează a fi precizat ce înseamnă “mijloace de comunicare și alte echipamente tehnice”, adică care sunt acele mijloace de comunicare și alte echipamente tehnice pe care entitatea raportoare urmează să le pună la dispoziția reprezentantului organelor cu funcție de supraveghere, ca pe viitor inspectorii să nu abuzeze de aceste cerințe.	Textul se completează cu „<i>în măsura în care entitatea dispune de acestea și le poate alocă fără efecte negative asupra activității sale</i>”. La solicitarea oricărui echipament va fi argumentată necesitatea acestuia și va servi obiectului controlului.
38.	Cu referire la art. 13: - alin. (2) prevede că costurile aferente realizării obligațiilor prezăzute în alin.(1) sunt suportate de către entitatea raportoare supusă controlului. În legătură cu aceste prevederi, nu este clar, de ce entitățile raportoare, fiind obligate în scopul exercitării obligațiilor social utile să prezinte în mod gratuit informațiile și documentele în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (3), sunt nevoite în același timp să suporte cheltuieli pentru asigurarea condițiilor și echipamentului pentru efectuarea controlului. Se propune de a exclude obligațiunea entităților raportoare de a suporta costurile organelor de control legate de fotografiere, filmare, înregistrare audio a materialelor necesare. În conformitate cu art. 21 alin. (3) al proiectului de Lege, accesul la informația deținută de Serviciu este contra plată. (3) Serviciul, prin intermediul secretariatului, permite părților în cauză, accesul la informațiile deținute, fiind posibilă	Se acceptă Conținutul alin. (2) a fost exclus din proiect.

		obținerea copiilor și a extraselor din dosar, contra unui cost stabilit prin hotărârea Serviciului , dacă se solicită copii de două sau mai multe ori.	
39.	Cu referire la art. 13: - alin. (3) prevede că <i>Autenticitatea și concordanța copiilor documentelor cu originalul acestora, urmează a fi confirmată de către persoana împuternicită să reprezinte entitatea raportoare supusă controlului</i> . Urmează de menționat faptul că entitatea raportoare nu întotdeauna dispune de originalele tuturor documentelor solicitate, unele fiind păstrate în copii. În acest caz propunem să fie aplicată mențiunea „ <i>copia corespunde copiei deținute</i> ”, ce ar corespunde realității.	Se acceptă parțial Art. 14 alin. (2) va avea următorul conținut: „(2) Autenticitatea și concordanța copiilor documentelor cu originalul acestora, urmează a fi se confirmată confirmă de către persoana împuternicită să reprezinte entitatea raportoare supusă controlului sau, în cazul în care nu deține documentele orginale, să prezinte copiile ce conțin clauza „copia coincide cu originalul”.	
40.	Cu referire la art. 13: - alin. (4) prevede că <i>Conformitatea datelor conținute de sistemul IT sau ale copiilor păstrate pe suporturile de stocare a datelor, altele decât documentele, urmează a fi confirmate în formă scrisă cu indicarea conținutului păstrat pe suportul de stocare a datelor și tipul acestuia</i> . Considerăm oportun de concretizat ce anume trebuie confirmat, deoarece sintagma <i>Conformitatea datelor conținute de sistemul IT</i> este una foarte generală și nu oferă o claritate pentru a fi asumată o confirmare în acest sens și de către cine trebuie făcută această confirmare. Totodată, considerăm că urmează a fi revizuită necesitatea modului de confirmare a autenticității copiilor, fiind suficientă o ștampilă umedă. În caz contrar procesul de certificare a copiilor va dura o perioadă nejustificat de mare. Obiecția se referă și la procedura de confirmare a datelor din sistemul IT.	Nu se acceptă Conținutul alin. (4) art. 13 a fost exclus din proiect.	
41.	Art.14 din Lege, urmează a fi completat cu următorul text: “La fel, inspectorul informează despre dreptul entității raportoare de a fi asistată de un avocat pe tot parcursul controlului. La solicitarea entității raportoare sau a reprezentantului acesteia inspectorul are obligația să nu întreprindă oricare acțiuni, pînă la prezentarea avocatului, dar nu mai mult de 2 ori de la intervenirea solicitării.”.	Nu se acceptă Prevederea privind asistarea entității raportoare de un avocat la activitățile de control este prevăzută la art. 16 alin. (7) lit. e) „ <i>să fie asistat de avocat, de alți reprezentanți împuterniciți conform legislației. Lipsa acestora nu poate fi invocată de subiectul</i>	

	Completarea respectivă vine să garanteze dreptul la apărare a entității raportoare în cadrul controlului.	<i>supus inspecției drept temei pentru amânarea vizitei de control.”.</i>
42.	Se propune completarea art. 15 alin. (1) la final cu propoziția: „Explicațiile verbale vor fi colectate cu respectarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei interogate”.	Nu se acceptă Drepturile persoanei care prezintă explicații sunt prevăzute la art. 16 din prezentul proiect.
43.	La art. 15 alin. (3) , ultima propoziție a alin. (3) ce ține de neaplicarea alin. (1) – (2) a aceluiași articol urmează de concretizat, deoarece nu este clar ce are autorul în vedere. Totodată, nu este clară sintagma „ <i>informarea prealabilă</i> ” propunem să fie înlocuită cu expresia „ <i>acordul scris prealabil</i> ”.	Se acceptă parțial Textul „Prevederile alin. (1)-(2) nu se aplică” a fost exclus din proiect. Inspectorul care efectuează vizita de control este obligat când purcede la înregistrarea audio a explicațiilor verbale să informeze persoana despre faptul înregistrării pe suport tehnic. Mai mult ca atât, alin. (2) al art. 17 stabilește că refuzul oferirii explicațiilor verbale se consemnează în procesul-verbal menționându-se în acest sens motivul.
44.	La art.16 de concretizat dacă raportul de control se completează în toate cazurile, sau când se constată încălcări.	Se acceptă Raportul de control este un act prin care se finalizează activitățile de control și se întocmește în toate cazurile.
45.	Considerăm drept echitabil de a institui același termen de 30 zile pentru contestare în locul celor 14 zile prevăzute de art. 17 alin. (1) , ținând cont de faptul că Serviciul examinează obiecțiile entității în termen 30 de zile.	Se acceptă parțial Termenul de prezentare a obiecțiilor a fost asimilat termenului de examinare a obiecțiilor de către SPCSB.
46.	Art. 17 alin. (2) propunem să fie completat cu propoziția „ <i>Raportul poate fi contestat de către entitatea raportoare în ordinea procedurii contenciosului administrativ</i> ”.	Nu se acceptă Întru respectarea unui proces echitabil, deciziile de sancționare emise de autoritățile cu funcții de supraveghere în conformitate cu art. 22 din proiect pot fi contestate în instanța de judecată, astfel, asigurându-se dreptul la un proces echitabil. Contestarea raportului de control ar crea situații excesive.
47.	Art.18 se propune a fi exclus, deoarece nu este clară necesitatea întocmirii altui raport, se dublează circuitul documentar.	Se acceptă Articolul 18 „Raportul de monitorizare” a fost exclus din proiect.
48.	Art. 18 (1) lit. b) urmează a fi ajustat, deoarece este greșită trimiterea făcută la art. 14 (2), care de fapt nu există.	Nu se acceptă

		Articolul 18 „Raportul de monitorizare” a fost exclus din proiect.
49.	Art. 22 se propune a revizui necesitatea emiterii de către serviciu a deciziei și procesului-verbal de verificare, din nou se dublează circuitul documentar. De asemenea nu e clar, amenzile se aplică de Serviciu și față de bănci sau doar față de entitățile aflate în competență.	Nu se acceptă Sanctiunile pot fi aplicate prin deciziile conducerii SPCSB tuturor entităților raportoare prevăzute în art. 4 din Legea nr. 308/2017.
50.	La art. 22 alin.(1) sintagma „actului constatator” de substituit cu sintagma „raportului de monitorizare”.	Nu se acceptă Cuvintele „actul constatator” a fost exclus din textul proiectului.
51.	Art. 22 alin. (2) prevede un termen de prescripție pentru aplicarea sancțiunii de 5 ani, pe care îl considerăm neechitabil comparativ cu termenul de prescripție prevăzut de Codul contravențional - de un an. Astfel, este de menționat că sancțiunile conform prezentei legi se aplică numai dacă nu se constată că există semnele componentei de infracțiune prevăzută de legea penală în care caz termenul de prescripție și va fi 5 ani. Astfel, considerăm că termenul de prescripție pentru încălcări și pentru infracțiuni nu poate fi egal. Astfel se propune modificarea alin. (2) , după cum urmează: “(2) Decizia Serviciului de aplicare a sancțiunilor poate fi adoptată nu mai târziu de 1 an de la depistarea încălcării și nu mai târziu de 2 ani de la comiterea acesteia sau din momentul finalizării încălcării.” Aceste modificări vin să informeze practica de aplicare a sancțiunilor “administrative” de către autoritățile publice în Republica Moldova. Prin urmare, făcând analogie cu procedura de constatare a încălcărilor și aplicarea sancțiunilor din alte legi, precum și făcând trimitere la prevederile legislației contravenționale și penale de prescripție a răspunderii, considerăm micșorarea termenelor din prezentul articol, absolut obligatorie.	Nu se acceptă Termenul de întocmire a deciziei este prevăzut la art. 21 alin. (1) din proiect, iar termenul de atragere la răspundere este stabilit în art. 25 cu următorul cuprins: “ Articolul 25. Termenul de atragere la răspundere Termenul de atragere la răspundere potrivit prezentei legi este de 5 ani.” Termenul de 5 ani reiese din specificul domeniului prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.
52.	Pentru mai multă claritate se propune reformularea alin. (4) a art. 22 după cum urmează: „(4) Serviciul este obligat de a prezenta informația solicitată în formă scrisă în termenul care nu depășește 3 zile lucrătoare după data primirii cererii.”	Nu se acceptă Propunerea menționată nu se referă la conținutul alin. (4) art. 21 din proiect, care stabilește că, deciziile adoptate de către Serviciu se comunică în scris subiectului vizat

			în termen de pînă la 5 zile de la data adoptării lor.
53.	Se propune de a completa art. 22 alin. (5) după sintagma „secretelor comerciale” cu sintagma „sau oricăror altor tipuri de secrete protejate de legislație”.	Se acceptă Textul a fost ajustat.	
54.	Se propune următoarea redacție a art. 22 alin. (7) : „În cazul în care decizia de a aplica sancțiunile este contestată, aceasta va fi publicată după rămânerea definitivă a hotărârii organului abilitat cu examinarea ei, sau a hotărârii judecătorești de respingere a contestației.	Nu se acceptă Ar. 21 alin. (1) și (7) vin să asigure transparența decizională a procedurii de control, inclusiv prin publicarea contestațiilor și rezultatul examinării lor de către instanța de judecată.	
55.	Se propune de a regîndi redacția alin. (8), art. 22 , deoarece prin prevederea dată băncile mici consideră că sunt discriminate, deoarece informațiile privind încălcările în cadrul băncilor de importanță sistemică permanent pot fi considerate ca fiind cu risc înalt pentru stabilitatea financiară. Astfel se creează impresia că imaginea băncilor mari, indiferent de încălcările comise mereu va fi protejată. Ar fi oportun ca decizia privind publicarea/nepublicarea <i>identității persoanelor responsabile, sau a datelor cu caracter personal ale acestora</i> sa fie bazată în toate cazurile pe gravitatea încălcărilor.	Se acceptă parțial Întru evitarea discriminării entităților raportoare prin publicarea sau nepublicarea deciziilor, alin. (8) a fost exclus. Toate deciziile emise de conducerea SPCSB trebuie publicate.	
56.	Se propune modificarea redacției alin. (9) art. 22 după cum urmează: „9) Serviciul asigură publicarea oricărei informații în conformitate cu prezentul articol și le păstrează pe pagina web al acestuia pentru o perioadă de cinci ani de la publicare. Datele cu caracter personal ale persoanei fizice pot fi eliminate, la cererea acesteia până la expirarea termenului de cinci ani. Datele cu caracter personal ale persoanei fizice din informațiile publicate vor fi eliminate de Serviciu după 1 an de la publicarea informațiilor.”.	Nu se acceptă Textul a fost ajustat.	
57.	La art. 22 sunt două alineate numerotate cu cifra (9), prin urmare cel de-al doilea urmează a fi numerotat cu cifra (10). Se propune modificarea acestuia după cum urmează:	Se acceptă Art. 23 alin. (1) va avea următorul cuprins:	

		“(10) Deciziile și prescripțiile Serviciului, prevăzute la art.34 alin. (1) lit. a) și b) din prezenta Lege, intră în vigoare la momentul adoptării, iar cele prevăzute la art. 34 alin. 1 lit. c), d) și e) sunt executorii doar după expirarea termenului de atac, iar în cazul contestării în instanța de judecată – după devenirea definitivă a actului judecătoresc. Această propunere se argumentează prin severitatea sancțiunilor prevăzute la art.34 alin. (1) lit.a), c) – e) din Lege, aplicarea cărora ar putea produce efecte negative iremediabile față de entitățile raportoare, deaceia considerăm că acestea vor putea deveni executorii doar după trecerea testului legalității în instanța de judecată.	„(1) Deciziile Serviciului sunt executorii din momentul expirării termenului de contestare prevăzut la art. 22 alin. (1) sau ramînerii definitive a hotărîrii judecătorești privind contestarea acestora.”.
	58.	La art.23 se propune de a indica termenii și condițiile de contestare. De asemenea nu e clară destinația mijloacelor bănești incasate de la entități (buget de stat sau al instituției).	Se acceptă 1. Termenii și condițiile de contestare de deciziilor sunt stabilite în alt articol cu următorul cuprins: „Articolul 22. Procedura de contestare a deciziilor (1) Deciziile emise de către Serviciu pot fi contestate în termen de 30 zile de la comunicarea deciziei de către persoana care se consideră vătămată în drepturi în ordinea procedurii contenciosului administrativ. (2) Deciziile emise de către organele cu funcții de supraveghere competente să aplice sancțiuni pot fi contestate potrivit Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și Legii nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare. (3) Deciziile organelor cu funcții de supraveghere competente să aplice sancțiuni, prin care este aplicată amenda și totodată este solicitată retragerea sau suspendarea autorizației, licenței de activitate aplicate în condițiile art. 38 din prezenta lege este definitivă și executorie din momentul emiterii doar în partea ce ține de aplicarea amenzii.”.

			2. Amenzile aplicate pentru pentru încălcarea prevederilor legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului se virează în bugetul de stat.
	59.	Cu referire la art. 24-25 ale proiectului. Nu este clar din proiectul de lege (i) în ce condiții se perfectează fișa de conformitate, la solicitarea Serviciului sau din oficiu, (ii) dacă informația completată în Fișa de conformitate va fi accesibilă publicului larg sau nu, luind în considerație că conține date sensibile cu caracter secret. Suplimentar, considerăm oportun să fie aduse precizări și detalieri privind modul de completare a informațiilor prevăzute la art. 25 Fișa de conformitate: – pct. 7), 10), 11) – dacă se referă la numărul total de clienți sau doar la clienți activi. – pct. 9) - cum va fi completat numărul de clienți pentru fiecare categorie de risc prevăzută în proiect (risc scăzut; risc mediu; risc sporit), avînd în vedere că entitățile raportoare (în cazul nostru băncile licentiate) aplică diferite gradări la categoria de risc (mai mult de 3, cu implementarea softurilor corespunzătoare la gradarea aplicată) – pct. 12) și 13) – dacă se referă la numărul clienților care au beneficiari efectivi PEP, rezidenți sau străini sau numărul beneficiarilor efectivi. Pot exista cazuri cînd există mai mulți clienți cu același beneficiar efectiv. – pct. 16) – cum se va proceda în cazurile în care pentru o tranzacție s-au îndeplinit mai multe criterii din alin. a)-d), se va raporta aceeași tranzacție de mai multe ori? – pct. 17) și 18) de detaliat concret ce date urmează să fie oferite de entitățile raportoare, cel puțin să se facă referință la articole specifice din Lege. Totodată sa fie explicat prin ce se deosebesc cerințele din pct. 17) față de cele din pct. 18).	Se acceptă Articolul 24 din proiect a fost modificat astfel încît obligația elaborării conținutului fișei de conformitate, precum și modul, termenul de transmitere acesteia Serviciului și organelor cu funcții de supraveghere va fi elaborat de SPCSB printr-un act subordonat legislației privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

	– pct. 21) – aceleași informații sunt solicitate în pct. 16; – pct. 22) – aceleași informații sunt solicitate în pct. 14), 15) și 19). Totodată, intervenim cu propunerea de a exclude din proiectul de Lege detaliile referitoare la cerințele vis-a-vis de completarea ”Fișei de conformitate”. Considerăm că cerințele respective urmează a fi stabilite printr-un Ordin special al Serviciului.	
60.	La art. 29 lit. b) sintagma „art. 26” urmează a fi substituită cu sintagma „art.27”, deoarece art. 26 definește încălcările ușoare și nu pe cele grave.	Se acceptă Doar că, după analiza tuturor propunerilor și renumerotarea tuturor articolelor din proiect calificarea încălcărilor a ajuns să fie reglementată la „art. 26”.
61.	În art. 37 trimiterea făcută la art. 21 pare a fi eronată.	Se acceptă Textul a fost ajustat.
62.	La art. 36 se propune de a substitui sintagma „sunt în drept” cu sintagma „sunt obligați”, aceasta pentru a nu admite abuzuri în aplicarea sancțiunilor de către organele cu funcție de supraveghere.	Se acceptă Dispoziția art.35 va avea următorul cuprins: “Organele cu funcție de supraveghere competente să aplice sancțiunile pentru încălcarea prevederilor Legii nr. 308/2017 și prezentei legi nu aplică sancțiuni pentru încălcarea legislației respective dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:”.
63.	La art. 42, alin. (2) se propune substituirea sintagmei „emiterii doar în partea ce ține de aplicarea amenzii” de la sfârșitul alineatului cu sintagma „ rămânerii definitivă a hotărârii instanței de judecată ”.	Nu se acceptă “Articolul 22. Procedura de contestare a deciziilor (1) Deciziile emise de către Serviciu pot fi contestate în termen de 30 zile de la comunicarea deciziei de către persoana care se consideră vătămată în drepturi în ordinea procedurii contenciosului administrativ. (2) Deciziile emise de către organele cu funcții de supraveghere competente să aplice sancțiuni pot fi contestate potrivit Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a

			Moldovei și Legii nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare. (3) Deciziile organelor cu funcții de supraveghere competente să aplice sancțiuni, prin care este aplicată amenda și totodată este solicitată retragerea sau suspendarea autorizației, licenței de activitate aplicate în condițiile art. 38 din prezenta lege este definitivă și executorie din momentul emiterii doar în partea ce ține de aplicarea amenzii.”.
64.	Considerăm oportună excluderea art. 45 din Lege care se referă la neidentificarea persoanei expuse politic și neaplicarea procedurilor în funcție de riscul generat de persoanele expuse politic. Entitățile raportoare și în special băncile licențiate nu dispun de instrumentele necesare pentru identificarea persoanelor expuse politic. La moment la nivel național nu există o bază unică de date privind informația despre persoanele expuse politic și autoritatea publică responsabilă de actualizarea acestei baze <u>unice</u> de date, astfel băncile la moment sunt obligate să-și creeze baze de date proprii, reieșind din sursele disponibile și care nu asigură identificarea <u>tuturor</u> persoanelor expuse politic la nivel național. Despre acest aspect, s-a discutat în cadrul mai multor reuniuni, însă la nivel național nu se întreprind careva acțiuni concrete în acest sens.	Nu se acceptă Identificarea persoanei expuse politic este o cerință expres prevăzută în standardele FATF și transpuse în Legea nr. 308/2017 și în Directiva (UE) 2015/849 art. 20.	
65.	Se propune excluderea art. 47 din Lege cu referire la neidentificarea sursei bunurilor persoanei expuse politic, pe motiv că entitățile raportoare nu dețin instrumente de identificare a sursei bunurilor persoanelor expuse politic, iar în procesul de analiză Banca poate utiliza doar sursele deschise de informații, care în mare parte nu conțin date oficiale despre bunurile persoanelor expuse politic.	Nu se acceptă Este o cerință expres prevăzută în standardele FATF și transpuse în Legea nr.308/2017 și în Directiva (UE) 2015/849 art. 1 alin. (3) lit. a).	
66.	La art. 51 alin. (1) urmează a fi ajustată limita de raportare a tranzacțiilor realizate în numerar de la 100 000 lei la 200 000 lei, așa cum prevede și art. 11 alin. (2) al Legii nr.308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului că entitățile raportoare	Se acceptă Textul a fost ajustat.	

		informează SPCSB despre activitățile sau tranzacțiile clienților realizate în numerar, printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 200000 de lei.	
67.	Totodată la art. 51 considerăm oportun să fie concretizată sintagma „operațiuni în numerar care pot avea o legătură între ele”, avînd în vedere că prevederile art. 11 alin. (2) al Legii nr. 308 din 22.12.2017 nu conține explicații concrete pe ce criterii operațiunile în numerar pot avea o legătură între ele, considerăm necesar de a stabili criterii clare la acest subiect.	Nu se acceptă Propunerea dată reprezintă obiectul de reglementare a Legii nr. 308/2017.	
68.	La art. 51 cu referire la încălcarea ce ține de neinformarea Serviciului în termenele stabilite despre activitățile sau tranzacțiile realizate în numerar, propunem să fie modificate sancțiunile, avînd în vedere faptul, că volumul activităților sau tranzacțiilor realizate în numerar printr-o operațiune cu o valoare de cel puțin 200 000 MDL ori prin mai multe operațiuni în numerar care pot avea o legătură între ele este unul foarte mare și în activitățile de creare, redactare și verificare sunt implicați mai mulți angajați, și astfel nu pot fi în totalitate excluse erorile, cauzate de factorul uman. Totodată acest proces este unul complex și nu poate fi complet automatizat. Se propune micșorarea sancțiunilor și/sau prevederea avertizărilor în cazurile, când impactul este unul nesemnificativ.	Nu se acceptă Mecanismul aplicării sancțiunilor potrivit proiectului trebui să fie uniform pentru toate tipurile de încălcări. Mai mult ca atât , în dependență de impactul încălcării, proiectul de lege prevede calificarea încălcării ușoară/gravă. În cazul încălcării ușoare ceea ce presupune un impact nesemnificativ, se aplică sancțiuni mici.	
69.	La art. 53 propunem să fie modificate sancțiunile pentru nerespectarea cerințelor privind completarea formularului special. Redactarea formularelor speciale este un proces foarte minuțios, complex și voluminos, din care motive pot fi admise neintenționat erori, chiar și neînsemnate, prin urmare este nejustificat de a plica asemenea sanțiuni în aceste cazuri. De menționat că entitățile rapoartoare întâmpină mari deficiențe la completarea unor spații în formularele speciale, îndeosebi aceasta se referă la spațiul FL 62 „Destinația plății”, care în multe cazuri la recepționarea transferurilor valutare de peste hotare prin sistemul SWIFT nu este indicată destinația plății, iar băncile în aceste situații sunt nevoite să întreprindă un șir de investigații suplimentare pentru a identifica destinația plății.	Nu se acceptă Propunerea dată reprezintă obiectul de reglementare a Legii nr. 308/2017 și a ordinului SPCSB nr. 18/2018.	

	De notat, că Ordinul nr. 18 din 08.06.2018 „Cu privire la raportarea activităților care cad sub incidența Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului”, al SPCSB, nu stipulează toate criteriile pentru completarea corectă a câmpurilor din formularele speciale stabilite de Serviciu în actele sale normative. Aceste criterii, de regulă, se includ de către SPCSB în scrisori de înștiințare, care se remit în adresa entităților rapoartoare și care neavînd statut de acte normative au caracter de recomandare. Prin urmare, se impune mai întîi excluderea tuturor deficiențelor cu care se confruntă băncile licențiate la completarea formularelor speciale și doar ulterior aplicarea unor sancțiuni pentru necompletarea conformă a formularelor speciale.	
70.	Încălcarea descrisă în art. 54 al proiectului – Încălcarea obligațiilor de confidențialitate, diferă de prevederile Legii nr. 308, care condiționează posibilitatea oferirii informației la cererea clientului. Considerăm necesar de precizat componența încălcării descrise în art. 54 astfel încât să nu contravină Legii nr. 308/2017 prin completarea cu fraza „ <i>contrar prevederilor legislației în vigoare</i> ”.	Nu se acceptă Potrivit art. 12 alin. (1) din Legea nr. 308/2017: “(1) Pînă la expirarea termenelor prevăzute la art. 9 alin. (1) și (2), entitățile rapoartoare, angajații, persoanele cu funcții de răspundere și reprezentanții acestora sunt obligați să nu divulge clienților ori terților datele despre transmiterea informațiilor, în temeiul prezentei legi, Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și organelor cu funcții de supraveghere a entităților rapoartoare sau datele despre analizele și investigațiile financiare efectuate privind acțiunile de spălare a banilor, infracțiunile asociate acestora sau acțiunile de finanțare a terorismului care au loc sau care pot avea loc.”.
71.	Componența încălcării prevăzute în art. 55 al proiectului de lege - neasigurarea păstrării secretului comercial, bancar sau profesional în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor. Considerăm necesar de formulat mai precis acțiunile pentru care poate surveni pedeapsa conform art. 55. Încălcarea regulilor de furnizare a informației ce constituie secret bancar, comercial sau profesional nu reprezintă o încălcare în domeniul combaterii spălării banilor.	Nu se acceptă Art. 55 (Încălcarea obligației privind păstrarea secretului comercial, bancar sau profesional) a fost exclus.

72.	La art. 56 alin. (1) și art. 58 alin. (1) considerăm necesară precizarea sintagmei “a informației disponibile privind relațiile lor de afaceri (cu cine? Exemp.: clienți, bănci corespondente, etc.) și natura acestor relații”.	Nu se acceptă Legea nr. 308/2017 prevede noțiunea de „ <i>relație de afaceri</i> ” – relație profesională sau comercială legată de activitățile profesionale ale entităților raportoare și ale persoanelor reglementate de prezenta lege și despre care, la momentul stabilirii contactului, se consideră că va fi de o anumită durată.”.
73.	Componenta încălcării descrise în art. 58 cuprinde întocmai încălcarea descrisă în art. 56 doar că suplimentar include și neprezentarea rezultatelor evaluării în domeniul propriu, care constituie faptă (inacțiune) aparte. Considerăm necesar delimitarea strictă a faptelor care constituie latura obiectivă a încălcării prevăzute de art. 56 și cea de la art. 58.	Se acceptă parțial Art. 58 (Neprezentarea informației disponibile) a fost exclus din proiect.
74.	În denumirea art. 59 , reieșind din descrierea încălcării, cuvântul „ <i>necesitatea</i> ” urmează să fie înlocuit cu cuvântul „ <i>nesistarea</i> ”.	Se acceptă Textul a fost ajustat.
75.	La art. 60 alin. (1) se propune de a exclude sintagma “precum și de criteriile și factorii stabiliți de organele cu funcții de supraveghere,” din motiv că în actele normative, inclusiv și ale organelor cu funcții de supraveghere nu sunt stabilite criteriile și/sau factorii, conform cărora trebuie să se efectueze identificarea și evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, acest proces se desfășoară ținând cont de evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la nivel național.	Nu se acceptă Conform Legii nr. 308/2017 organele cu funcții de supraveghere urmează să stabilească criterii exacte privind identificarea și evaluarea riscurilor în domeniu prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.
76.	La art. 63 alin. (1) din Lege considerăm oportun, ca Legea să intre în vigoare în termen de 6 luni de la data publicării ei, din considerentul că și Băncile au nevoie de timp pentru a-și aduce în concordanță actele sale normative cu prevederile Legii și alte acte juridice (ca exemp.: fișele de post, responsabilitățile persoanelor responsabile de domeniul AML, etc.).	Se acceptă Textul a fost ajustat și nota informativă completată cu argumentarea în sensul intrării în vigoare a prezentui legi peste 6 luni de la data publicării.
77.	Este de menționat faptul că pentru încălcarea de către Bancă a prevederilor Legii nr. 308/2017, BNM este autorizată să aplice sancțiuni stabilite de art. 141 al Legii privind activitatea	Nu se acceptă Potrivit proiectului, BNM efectuează controlul potrivit legislației privind activitatea bancară,

		băncilor, care diferă de sancțiunile din proiectul de lege. Astfel, urmează de reglementat modul în care vor fi aplicate în paralel diferite sancțiuni, în baza diferitor acte legislative, pentru aceleași încălcări.	dar aplică sancțiuni potrivit prezentului proiect.
	78.	Este necesar de menționat că mai multe prevederi ale Legii creează confuzii în privința modului de aplicare, și anume care cerințe se aplică exclusiv Serviciului și care altor organe cu funcții de supraveghere menționate la art.3, luând în considerare că acestea aplică norme proprii de efectuare a controalelor ce nu corespund întru totul cu cele descrise în proiectul Legii. Spre exemplu: Serviciul efectuează vizitele de verificare conform competenței stabilite în art. 4, alin. (5) sau la toate entitățile raportoare; nu este clar dacă toate acțiunile descrise în privința Serviciului se referă doar la entitățile raportoare prevăzute în art. 4, alin. (5), iar Băncile vor fi supravegheate în sensul proiectului de lege doar de către BNM, care se va ghida la aplicarea sancțiunilor de capitolul IV.	Se acceptă Art. 4 a fost ajustat în acest sens.
Comisia Națională a Pieței Financiare	79.	Noțiunea de „ <i>verificare a conformității</i> ”, potrivit art.2, presupune un „ <i>instrument procedural.. utilizat de Serviciu pentru constatarea încălcărilor prevederilor Legii nr.308/2017;</i> ”. Totodată, pe parcursul textului proiectului de Lege, noțiunea în cauză se atribuie atât Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare - Serviciu), cât și altor organe cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, în speță, CNPF (de exemplu, art.4 alin.(2) și alin.(4), art.32 lit.b), art.38 alin.(2)). În acest context, remarcăm că potrivit art.1 alin.(1) și art.8 lit.f) al Legii nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare - Legea nr.192/1998 sau legea-cadru), CNPF „ <i>efectuează controale asupra activității</i> ” participanților profesioniști. Astfel, întru interpretarea fără echivoc a normelor legii-cadru și aplicării conforme a prevederilor legislației în domeniul de activitate al CNPF, urmează a fi coroborate noțiunile „ <i>verificarea conformității</i> ” - instrument utilizat de către Serviciu și activitatea de „ <i>control</i> ” propriu-zisă - atribuție exercitată de către CNPF, prin utilizarea	Se acceptă Pe tot parcursul textului proiectului este utilizată noțiunea de „procedura de control”.

		noțiunii de „ verificare a conformității/control a entităților raportoare ”. Respectiva sugestie este valabilă pentru tot proiectul de Lege.	
80.	La art.2, propunem: - de exclus noțiunea „<i>chestionare</i>”, luând în considerare că această noțiune nu se utilizează pe parcursul proiectului de Lege; - la noțiunea „<i>subiect supus sancțiunii</i>”, de exclus sintagma „<i>reprezentanții organelor cu funcții de supraveghere în condițiile art. 46</i>” - având în vedere prevederile art.28 alin.(2) din Legea nr.192/1998. Totodată, propunem excluderea art.35 din proiectul de Lege care transpune noțiunea în cauză; - includerea definiției „<i>fișă de conformitate</i>”, utilizată la art.24 și art.25 din proiectul de Lege.	Se acceptă 1. Chestionarea a fost exclusă. 2. Noțiunea „<i>subiect supus sancțiunii</i>” – entitățile raportoare prevăzute la art. 4 din Legea nr. 308/2017, persoana cu funcție de răspundere, persoane cu funcții de conducere de rang superior,persoana fizică angajată în cadrul entității raportoare.” a) Articolul 34 a fost uniformizat cu noțiunea de 3. Fișa de conformitate este completată de către toate entitățile raportoare, la finele lunii imediat următoare după prima și a doua jumătate a anului. Forma, structura, precum și modul de raportare, primire a fișei de conformitate sunt prevăzute de instrucțiunea care se elaborează și se aprobă de către Serviciul. Orice entitate raportoare care nu îndeplinește obligația de completare a fișei de conformitate urmează a fi supusă controlului.	
81.	La art.4, propunem: - excluderea alin.(1), din moment ce o prevedere similară se regăsește în Legea nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (art.15 alin.(10)). Mai mult, potrivit redacției proiectului de Lege, organele cu funcții de supraveghere (cu unele excepții) a entităților raportoare urmează „<i>să informeze Serviciul imediat, dacă...descoperă fapte care <u>ar putea avea legătură cu încălcarea prevederilor legislației</u></i>”. În aceste condiții, constatarea <u>oricărei încălcări</u> a legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (inclusiv care nu sunt grave, cum ar fi neactualizarea Programului propriu, lipsa evidenței	Nu se acceptă Serviciul fiind autoritatea de specialitate și stocarea informației cu privire la încălcarea legislației spălării banilor urmează să cunoască despre toate încălcările entităților raportoare indiferent de gravitatea lor, precum și sancțiunile aplicate, întru evitarea suprapunerii efectuării controalelor și evitarea dublei sancționări.	

	instruirilor, etc.) ar urma să fie raportată <u>imediat</u> Serviciului - mecanism dificil (anevoios) de implementat din moment ce, practic, în cadrul tuturor controalelor efectuate de către CNPF, care vizează inclusiv respectarea legislației în domeniul dat, se constată diverse încălcări ale acesteia; - la alin.(2), expresia „<i>La solicitarea Serviciului, organele cu funcții de supraveghere</i>” de substituit cu expresia „<i>Serviciul poate solicita organelor cu funcții de supraveghere</i>” și de exclus cuvintele „<i>sunt obligate</i>”. Or, potrivit art.1 alin.(1) și art.4 alin.(4) din Legea nr.192/1998, CNPF este „<i>o autoritate publică autonomă, responsabilă față de Parlament</i>” care „<i>este investită cu putere de decizie, de dispensă, de interdicție, de intervenție, de control și de sancționare disciplinară și administrativă</i>” și care „<i>dispune de independență organizațională, funcțională, operațională și financiară</i>” - fapt care nu prezumă indicații de efectuare a controalelor din partea altor autorități; - la alin.(4), cuvintele „<i>conform procedurilor de control prevăzute de</i>” de substituit cu cuvintele „<i>conform atribuțiilor conferite de</i>”, din moment ce procedura de efectuare a controalelor este prevăzută nemijlocit de reglementările interne ale CNPF care derivă din legea-cadru.	Se acceptă Cuvintele „sunt obligate” s-au exclus. Nu se acceptă În art. 4 se face referire la Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, unde este indicat temeiul efectuării procedurilor de control care sunt desfășurate în actele subordonate acestei legi.
82.	La art.6 alin.(5) lit.c), de substituit cuvântul „<i>încetării</i>” cu cuvântul „<i>finalizării</i>”, iar expresia „<i>recomandărilor post-control ori deciziei privind renunțarea la emiterea acestora.</i>” de substituit cu expresia „<i>deciziei privind rezultatele controlului.</i>”, luând în considerare faptul că recomandările post-control sau decizie de renunțare la acestea - sunt prerogative exclusive ale Serviciului care nu se regăsesc în legislația aferentă domeniului de profil al CNPF.	Se acceptă parțial Autoritățile menționate în art. 3 furnizează Serviciului: informația privind rezultatele controalelor în cazul stabilirii încălcărilor legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului de către entitățile raportoare în decurs de 14 zile din data încetării controlului.
83.	La art.7, în sensul principiilor de bază ale tehnicii normative, actul normativ urmează să fie elaborat, respectând <i>inter alia</i> coerența și accesibilitatea normelor juridice. Astfel, considerăm necesar a fi supuse clarificării următoarele prevederi:	Se acceptă parțial 1. Activitatea de coordonare presupune informarea reciprocă a organelor cu funcție de supraveghere privind planificarea controalelor la entitățile raportoare astfel încât să fie evitată

	- la alin.(1), activitatea de <i>coordonare</i> de către Serviciu a controalelor efectuate de către autoritățile de supraveghere; - la alin.(6), după cuvântul „<i>control</i>” propunem de specificat expres „<i>în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului</i>” ținând cont de faptul, că entitatea raportoare poate fi verificată și de către alte autorități publice din Republica Moldova care dispun de competențe de control. - la alin.(7), de exclus cuvântul „<i>paralele</i>”.	suprapunerea acestora și evitarea dublei sancționări. 2. Se acceptă 3. Se acceptă
84.	La art. 8 alin. (1) după cuvântul „ <i>notifică</i> ” de adăugat „ <i>entitatea raportoare privind</i> ” și în continuare după text.	Se acceptă Textul a fost inclus.
85.	Având în vedere, că art.9 se referă exclusiv la Serviciu - efectuarea controalelor de către CNPF fiind făcută în baza procedurilor stabilite de actele normative aferente activității acesteia (care prevăd, <i>inter alia</i>, emiterea unei ordonanțe și a ordinului privind efectuarea controalelor) și pentru a nu periclita buna desfășurare a controalelor de către fiecare autoritate de supraveghere, <u>potrivit reglementărilor proprii</u>, propunem: - la alin.(2) excluderea lit.b), - la alin.(4), de substituit expresia „<i>Autoritatea competentă</i>” cu expresia „<i>Serviciul</i>”.	1. Nu se acceptă Prin autoritatea împuternicită se subînțelege doar Serviciul, deoarece directorul serviciului nu deține atribuții de a desemna o altă autoritate să efectueze controale, ci doar să-i solicite acest lucru. 2. Nu se acceptă Alineatul (4) a fost exclus din proiect.
86.	La art.22: - alin.(1) pct.4) lit.c), după cuvintele „<i>vor fi transmise</i>”, de exclus cuvintele „<i>pentru examinare</i>” - expresia se repetă la sfârșitul frazei; - la alin.(5), cuvântul „<i>consultă</i>” de substituit cu expresia „<i>poate consulta</i>”, având în vedere particularitățile stabilite de art.22 din Legea nr.192/1998, pct.16 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr.49/16 din 01.11.2018 și de legislația de profil (de exemplu art.145 din Legea nr.171/2012 privind piața de capital).	1. Se acceptă 2. Nu se acceptă - Serviciul fiind autoritatea de specialitate și stocarea informației cu privire la încălcarea legislației spălării banilor urmează să cunoască despre toate încălcările entităților raportoare indiferent de gravitatea lor, precum și sancțiunile aplicate, întru evitarea suprapunerii efectuării controalelor și evitarea dublei sancționări.
87.	La art.25 alin.(2), sugerăm excluderea pct.17 - ținând cont de faptul că pct.18 prevede aceeași situație.	Nu se acceptă Componenta fișei a fost exclusă din proiect, urmînd a fi reglementată printr-un act subordonat legii.

	88.	În contextul prevederii la art.25 alin.(3) din proiect - considerăm oportună introducerea unui articol nou în Capitolul IV al proiectului care ar prevedea nemijlocit sancțiunea pentru încălcarea în cauză.	Se acceptă Se introduce art. 53 Nerespectarea cerințelor privind completarea fișei de conformitate în termenul stabilit
	89.	La art.33 alin.(1) lit.a), de prevăzut clar care sunt procedurile (de ex. control, verificare a conformității) în cadrul cărora a avut loc colaborarea efectivă cu organele cu funcții de supraveghere competente.	Se acceptă Colaborarea cu organele cu funcție de supraveghere reprezintă prezentarea de către entitățile raportoare, la solicitare, a informațiilor aferente controlului fără tergiversări sau crearea altor obstacole care ar putea identifica circumstanțele încălcării.
	90.	Considerăm oportună revizuirea art.37, care prevede aplicarea declarației publice în mass-media (una din sancțiunile menționate la art.34 din proiectul de Lege) „ <i>concomitent cu fiecare tip de sancțiune</i> ” luând în considerare principiul consfințit în legislație, potrivit căruia nimeni nu poate fi supus de două ori răspunderii contravenționale pentru una și aceeași faptă (art.9 alin.(2) din Codul contravențional). Totodată, referința la art.21 din proiectul de Lege este greșită.	Se acceptă parțial Declarația publică în mass-media este sancțiune complementară și se aplică doar numai încălcărilor grave.
	91.	De revizuit art.56 și art.58, ținând cont de faptul că obligația prevăzută de art.56 se regăsește și în art.58 din proiectul de Lege. Suplimentar, întru evitarea situațiilor de incertitudine (colizie) în aplicarea prevederilor cu același obiect de reglementare ce vizează încălcările în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor în diferite domenii de activitate, inclusiv din aria de competență a CNPF (de exemplu art.24 din Legea nr.1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancară), sensibilizăm atenția asupra necesității operării amendamentelor corespunzătoare (de corelare) în alte acte legislative care conțin norme similare ce vizează domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.	Se acceptă Art. 58 (Neprezentarea informației disponibile) din proiect a fost exclus.
Centrul de Armonizare a Legislației	92.	Menționăm că, din momentul adoptării și pînă în prezent, Directiva (UE) 2015/849 a fost supusă mai multor modificări și completări prin Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului	Se acceptă Textul art. 41 a fost completat cu măsuri de precauție în cazul relațiilor bancare

	European și a Consiliului din 30 mai 2018, care se referă, în principal, la următoarele: modificarea prin substituie a art. 2 (1) pct. 3, lit. (a) și (d), în ceea ce privește subiecții aplicabili; modificarea prin completare a art. 2 cu lit. (g), (h), (i), (j), cu referire la furnizori și persoane care depozitează sau comercializează opere de artă; modificarea prin completare a art. 2 cu pct. 18 și 19, în ceea ce privește definirea noțiunilor de „monede virtuale” și „furnizor de portofel digital”; modificarea prin completare cu art. 18a, în ceea ce privește aplicarea măsurilor sporite de precauție pentru relațiile de afaceri sau tranzacțiile care implică țări terțe cu un grad înalt de risc identificate la art. 9 (2); modificarea prin completare cu art. 20a, cu referire la lista cu funcțiile exacte, emisă și actualizată de fiecă stat, care conform legislației interne sunt considerate funcții publice importante în sensul art. 3, pct. 9; modificarea art. 30 (5) prin substituie, cu referire la accesul la informațiile privind beneficiarul real; modificarea prin completare a art. 31 cu alin. (3a), referitor la condițiile de păstrare a informațiilor privind beneficiarii reali ai fiduciilor exprese și ai construcțiilor juridice similare; modificarea prin completare cu art. 32a, în ceea ce privește instituirea mecanismelor centralizate automatizate; modificarea prin completare cu art. 32b, cu referire la accesul la informații care permit identificarea, în timp util, a oricărei persoane fizice sau juridice care dețin bunuri imobile; modificarea prin completare la capitolul VI secțiunea 3 cu Subsecțiunea IIa, în ceea ce privește cooperarea dintre autoritățile competente; modificarea prin completare la capitolul VI secțiunea 3 cu Subsecțiunea IIIa, cu referire la cooperarea dintre autoritățile competente care supraveghează instituțiile de credit și instituțiile financiare și alte autorități aflate sub obligația secretului profesional etc.	transfrontaliere prevăzute art. 8 (4) din Legea nr.308/2017. (<i>“Neaplicarea de către entitățile raportoare a măsurilor de identificare, monitorizare a tranzacției sau a relației de afaceri, de precauție și măsurilor în relațiile bancare transfrontaliere a persoanelor fizice sau juridice, precum și a beneficiarului efectiv, și/sau neaplicarea de către entitățile raportoare a măsurilor de precauție”</i>).
93.	Totodată, remarcăm că, art. 6 (2) din proiectul național operează cu referințe directe la art. 6 (1) din Directiva (UE) 2015/849, care reglementează evaluarea riscurilor de către Comisia Europeană, or potrivit cerințelor stabilite la pct. 22 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii	Se acceptă Textul prin care se face referire directă la reglementările Directivei (UE) 2015/849 au fost excluse.

		Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 (în continuare Regulament), trimiterea la legislația Uniunii Europene nu reprezintă o metodă de transpunere, aceasta fiind admisă doar în clauza de armonizare. Prin urmare, referința menționată <i>supra</i> urmează a fi exclusă.	
	94.	Cu referire la clauza de armonizare a proiectului de Lege, menționăm că aceasta nu corespunde cerințelor obligatorii stabilite în art. 31 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, pct. 30 și modelele prevăzute în Anexa nr. 2 la Regulament, aceasta fiind formulată greșit. În acest context, clauza de armonizare urmează a fi revizuită și expusă în redacția următoare: Prezenta Lege transpune art. 14 (4), 16, 18, 18a, 20, 30, 32, 32a, 40, 42, 45, 46, 48, 50a, 59 și 60 din Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei (Text cu relevanță pentru SEE), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 141 din 5 iunie 2015, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018.	Se acceptă Clauza de armonizare a proiectului de lege urmează a fi revizuită, după cum urmează: „Prezenta Lege transpune art. 14 (4), 16, 18, 18a, 20, 30, 32, 32a, 40, 42, 45, 46, 48, 50a, 59 și 60 din Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei (Text cu relevanță pentru SEE), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 141 din 5 iunie 2015, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018”.
	95.	Avînd în vedere obiecțiile referitoare la clauza de armonizare formulate mai sus, urmează a fi modificată în modul corespunzător și rubrica 3 a Notei informative. În special, se va indica gradul de compatibilitate a proiectului național cu Directiva (UE) 2015/849 prin indicarea articolelor, alineatelor și Anexelor din actele UE transpuse în proiectul național, în acord cu cerințele stabilite în pct. 31 din Regulament. De asemenea, potrivit cerințelor stabilite în pct. 26 din Regulament, rubrica 3 va fi completată cu mențiunea privind întocmirea Tabelului de concordanță și actualizarea acestuia pentru varianta definitivată a proiectului. Suplimentar, Nota	Se acceptă Completarea notei informative cu rubrica 3 și 9 potrivit pct. 31 din Regulament.

		informativă se va completa cu rubrica 9, în care vor fi inserate constatările expertizei de compatibilitate (se va indica concluzia expertizei de compatibilitate privind gradul de transpunere a actelor Uniunii Europene relevante, precum și recomandările pentru înlăturarea deficiențelor de transpunere constatate).	
	96.	De asemenea, menționăm că proiectul național prezentat pentru expertiza de compatibilitate nu este însoțit de Tabelul de concordanță , care reprezintă un document explicativ care demonstrează gradul de transpunere a legislației Uniunii Europene și explică relația dintre componentele actului Uniunii Europene care se transpune și părțile corespunzătoare ale proiectului de act normativ de transpunere sau ale actului normativ în vigoare armonizat. În acest context, atragem atenția că, în conformitate cu dispozițiile art. 31 (3) și 36 (5) din Legea nr. 100/2017, precum și pct. 34 din Regulament, pentru toate proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, se întocmește în mod obligatoriu Tabelul de concordanță , în care se analizează comparativ gradul de transpunere a legislației Uniunii Europene în legislația națională și care însoțește proiectul de act normativ pe întreg parcursul circulației sale, pînă la aprobarea sau adoptarea finală a acestuia de către Parlament. În concluzie, la aplicarea procedurii stabilite la pct. 201 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin HG nr. 610/2018, autorul va transmite proiectul definitivat (însoțit de Nota informativă reconsiderată potrivit observațiilor formulate și Tabelul de concordanță elaborat în conformitate cu modelul și cerințele stabilite în Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin HG nr. 1171/2018).	Se acceptă Tabel de concordanță a fost întocmit, fapt menționat și în rubrica 3 a notei informative.
Ministerul Afacerilor Interne	97.	Astfel, se remarcă că proiectul actului normativ conține clauza de armonizare care include referințe la tratate internaționale, însă la proiect lipsește tabelul de concordanță. În acest sens, atît potrivit notei informative, cît și proiectului per ansamblu, se consideră necesară elaborarea tabelului de concordanță în conformitate cu prevederile	Se acceptă Tabel de concordanță a fost întocmit, fapt menționat și în rubrica 3 a notei informative.

		Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1171/2018.	
Centru Analitic Independent „Expert-Grup”	98.	Forma în care a fost adoptată Legea 308/2017 determină o serie de impedimente în adoptarea Proiectului de Lege privind modul de aplicare a sancțiunilor, printre care: • Legea 308 nu prezintă care este sistemul național de prevenire și combatere a spălării banilor ceea ce subminează nivelul de cooperare dintre organele de supraveghere, entitățile raportoare, organele judiciare; • Legea 308 nu prezintă expres definiția spălării banilor și activitățile care constituie spălare de bani. Aceasta face referire la Codul Penal care are definiții diferite în ceea ce privește spre exemplu termenul de ”bunuri”; ”bunuri ilicite”. Acest fapt determină o înțelegere diferită a fenomenului spălării banilor în sistemul judecătoresc față de entitățile cu funcții de supraveghere în domeniul spălării banilor (BNM; CNPF; SPCSB); • Legea 308 și nici Proiectul de lege privind sancțiunile nu prevede drept sancțiune confiscarea bunurilor, ceea ce face ca mecanismul național AML unul deficitar. • În mod ideal, pentru a realiza angajamentul privind sancțiunile din Legea 308 ar fi fost nevoie doar de următoarele acțiuni: - completarea Legii 308 cu un Articol care prezintă lista faptelor ce constituie încălcare; - completarea Legii 308 cu Capitol care să descrie procedura de verificarea conformității entităților raportoare - specificarea mai detaliată a grilei de amenzi în cadrul Art.35 din Legea 308 - ajustarea altor elemente ce derivă din Comentariile la proiect prezentate mai jos.	Nu se acceptă Propunerile menționate privesc obiectul de reglementare a Legii nr. 308/2017 și exced obiectul de reglementare a prezentului proiect. Sancțiunea de confiscare a bunurilor este o sancțiune penală și nu poate fi reglementată prin prezentul proiect care stabilește sancțiuni administrative. Cu atât mai mult, nici Directiva (UE) 2015/849 nu prevede confiscarea drept sancțiune.
	99.	Capacități tehnice reduse a unor instituții de supraveghere precum și a judecătorilor de a înțelege domeniul AML.	Nu se acceptă Capacitarea personalului CNPF și instruirea în domeniul AML a judecătorilor sunt subiecte

		Dacă BNM sau SPCSB au capacități relativ suficiente de a evalua acțiunile de spălare a banilor, nu aceeași situație este în cazul CNPF. Această instituție are nevoie de a-și suplimenta personalul, inclusiv bugetul, pentru a desfășura noi activități. Mai mult ca atât, o problemă de capacități și înțelegere a domeniului AML se înregistrează și în rândul judecătorilor care se vor ocupa atât de faptele ce constituie spălare a banilor cât și de contestațiile aferente sancțiunilor de prevenire. Drept exemplu este ultimul raport Moneyval unde se prezintă un număr redus de cazuri și amenzi aplicate în domeniul AML.	care exced obiectul de reglementare a prezentului proiect.
	100.	Capacitățile reduse ale entităților raportoare de a aplica proceduri AML Art. 4 din legea 308 stabilește care sunt entitățile raportoare. În condițiile în care nu s-a avansat practic nimic în ultimii ani pe acțiuni de informare și creștere a capacităților în domeniul AML, cea mai mare parte din entitățile raportoare nu sunt capabile să aplice prevederile legii (cu excepția băncilor unde s-a implementat Basel III). Odată cu intrarea în vigoare a Legii privind sancțiunile, am putea asista la o explozie de sancțiuni și la posibilitatea aplicării discreționare a acesteia. În aceste condiții considerăm absolut necesară includerea unor perioade de tranziție pentru unele entități raportoare. Aceste perioade ar trebui să țină cont acțiuni de țintesc creșterea capacităților entităților raportoare de a aplica proceduri AML în același timp cu acțiuni de reducere a economiei informale și a tranzacțiilor cu numerar.	Nu se acceptă Odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.308/2017, atât serviciul cât și organele de supraveghere au organizat o serie de instruiți privind aplicarea corectă a legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor. Acest fapt este menționat în raportul Moneyval. Mai mult ca atât, în rândul entităților raportoare se atestă o poziție ostilă privind noile prevederi AML introduse prin Legea nr.308/2017 și respectiv aprobarea proiectului respectiv este mai mult decât necesară.

	101. Prezentarea grilei de sancționare pentru fiecare tip de încălcare determină o înțelegere destul de confuză, mai ales că entitățile raportoare sunt extrem de diferite. Considerăm oportună completarea Legii 308 cu un nou articol care să prezinte punctual cu lista faptelor ce constituie încălcări ale legislației AML. Art. 35 din Legea 308 deja prezintă grila de sancționare care eventual poate fi completată cu mai multe trepte pentru a determina care amendă se aplică pentru bănci și care pentru restul entităților raportoare. În aceste condiții, la baza aplicării amenzilor va sta principiul entitate raportoare => încălcare => valoarea amenzii și nu <i>încălcare => entitate raportoare => valoarea amenzii</i>. (a se vedea practica României).	Nu se acceptă Excede obiectul de reglementare a prezentului proiect.
	102. Pragurile pentru care entitățile raportoare trebuie să aplice măsuri de precauție sunt destul de mari în raport cu realitățile din economia națională, chiar dacă practica internațională prevede echivalentul a 10 mii EUR. (Ex. Art.4 pct. i) alte persoane fizice și juridice care comercializează bunuri în sumă de cel puțin 200000 de lei sau echivalentul acesteia numai în cazul în care plățile sunt efectuate în numerar). În cadrul economiei naționale putem menționa trei tipuri de tranzacții frecvente care depășesc suma de 200 000 MDL și se realizează în numerar: (i) procurarea de imobile; (ii) procurarea de autoturisme; (iii) tranzacții în agricultură. Odată cu aplicarea legii privind sancțiunile se vor putea aplica amenzi pentru aceste tipuri de tranzacții în condițiile în care entitățile raportoare nu au capacități și nu s-a avansat semnificativ în direcția impunerii efectuării acestor tip de tranzacții doar prin intermediul sistemului bancar.	Nu se acceptă Excede obiectul de reglementare a prezentului proiect.
	103. Conform Art. 2 "Domeniul de aplicare" din Legea 308 sub incidența acesteia cad inclusiv acțiunile de spălare a banilor, infracțiunile asociate acestora... Cu toate acestea Proiectul privind sancțiunile <u>prevede doar sancționarea încălcărilor pe partea de prevenire</u>. Astfel, Capitolul IV (Art.43-63) din Proiectul privind sancțiunile enumeră faptele	Nu se acceptă Scopul prevenirii este de a preîntâmpina săvârșirea de infracțiuni. Astfel sancțiunile din prezentul proiect sunt în conformitate cu Directiva (UE) 2015/849.

	ce constituie încălcări ale legii 308 dar doar pe partea de prevenire, în timp acțiunile expres de spălare a banilor sunt lăsate în Codul penal, Art. 243. Acest fapt determină o diferență enormă dintre cuantumul amenzilor pentru partea de prevenire, care pot fi și de 10 ori mai mari decât cele efectiv pentru activități de spălare a banilor. Ex: • Codul penal: Persoane fizice – maxim 267 500 MDL (5 350 uc); Persoane juridice – maxim 800 000 MDL (16 000 uc) • Lege prevenirea și combaterea spălării banilor: aceasta stabilește valoarea maximă de 5 000 000 EUR și face trimitere la Legea privind sancțiunile care specifică încălcările • Lege privind procedura de constatare a încălcărilor: Persoane fizice - maxim 5 000 000 EUR, Persoane juridice – maxim 5 000 000 EUR	
104.	Atât Proiectul privind sancțiunile, cât și Legea 308 prevede un rol limitat al organelor fiscale în cadrul sistemului național de prevenire și combatere a spălării banilor. Deoarece organele fiscale interacționează aproape cu toate entitățile raportoare în scopul determinării bazei impozabile, acestea ar trebui să fie obligate să raporteze la SPCSB orice cazuri suspecte. Mai mult ca atât, investigațiile financiare pe care le fac organele fiscale ar trebui să fie utilizate și de SPCSB.	Nu se acceptă Între SPCSB și FISC este încheiat un acord de colaborare privind schimbul de informații în baza căruia atât Serviciul cât și FISC-ul își furnizează informații reciproce privind comiterea de infracțiuni de spălare a banilor precum și a infracțiunilor asociate acesteia (evaziunea fiscală).
105.	Art. 25 din Proiectul privind sancțiunile prevede completarea fișei de conformitate lunar de toate entitățile raportoare. La moment puține din entitățile raportoare sunt capabile să completeze aceste fișe. Totodată acestea ar putea deveni o sursă de sancționare. Nota de fundamentare ar trebui să conțină exemple reale funcționale din practica internațională în privința acestor fișe.	Se acceptă Articolul 24 a fost modificat astfel încât obligația elaborării conținutului fișei de conformitate, precum și modul, termenul de transmitere a acesteia Serviciului și organelor cu funcții de supraveghere va fi elaborat de SPCSB în actele subordonate.
106.	Atât Proiectul privind sancțiunile, cât și Legea 308 nu stipulează unde vor merge banii încasați din amenzi. În mod normal, pentru a exclude orice interes în a aplica cât mai	Se acceptă Amenzile aplicate pentru încălcarea prevederilor legislației cu privire la prevenirea

		multe amenzi pentru a consolida bugetul unei anumite instituții sau a crește remunerarea din bonusuri, banii din amenzi ar trebui încasați la bugetul de stat.	și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului se virează în bugetul de stat.
	107.	În cadrul Proiectului de lege nu este clarificată situația cu Transnistria. Astfel, practic va fi blocată activitatea acelor entități raportoare care vor avea careva relații cu persoane juridice sau persoane fizice din Transnistria. De asemenea, ar putea apărea presiuni din partea organelor de supraveghere cu eventuala transformare în acte de corupție.	Nu se acceptă Propunerea menționată excede obiectul de reglementare a prezentului proiect.
Agencia Servicii Publice	108.	Articolul 3 (Organele cu funcții de supraveghere) să fie reformulat astfel încât, în raport cu art. 6 alin. (4) și (5), art. 7 alin. (1), (3), (4) și (5), să fie evitată discordanța în care Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (Serviciul), menționat în calitate de organ cu funcții de supraveghere, își asigură și furnizarea de informații, coordonarea controalelor, oferirea de îndrumări, delegarea de angajați ș.a.m.d.	Nu se acceptă SPCSB fiind autoritatea de specialitate și stocarea informației cu privire la încălcarea legislației spălării banilor urmează să cunoască despre toate încălcările entităților raportoare indiferent de gravitatea lor, precum și sancțiunile aplicate, întru evitarea suprapunerii efectuării controalelor și evitarea dublei sancționări.
	109.	În art. 6 alin. (1) de indicat perioada controlului, completând alineatul în final cu textul „și perioada planificată a controlului.”	Se acceptă Art. 6 alin. (1) se completează cu textul „și perioada planificată a controlului.”
	110.	În art. 9 alin. (1) de modificat astfel, încât controlul să fie efectuat nu de doi ci de trei sau mai mulți angajați (inspectori), pentru sporirea obiectivității și corectitudinii controlului, îndeosebi în cazurile de opinii separate a inspectorilor.	Nu se acceptă Textul „Controlul este efectuat de cel puțin doi angajați” semnifică că procedura de control nu poate fi efectuată de o singură persoană trebuie să fie cel puțin 2 inspectori sau mai mulți.
	111.	La art. 16 alin. (1) să fie justificată (argumentată) necesitatea întocmirii în două exemplare a Raportului de control al conformității.	Nu se acceptă De la sine înțeles că, cele 2 exemplare sunt întocmite, un exemplar pentru autoritatea raportoare supusă controlului și un exemplar pentru organul cu funcție de supraveghere care a efectuat controlul.
	112.	La art. art. 16 alin. (4), 17 alin. (2), 18 alin. (1) și (3) de redus termenul de elaborare/transmitere a rapoartelor de la 30 de zile la 14 zile.	Nu se acceptă Termenul de 30 de zile este un termen rezonabil de întocmire a unui raport de control.

Uniunea Avocaților din Republica Moldova	113.	La art. 21 alin. (1) și (4) textul „ <i>informațiile deținute de Serviciu pe care o vizează</i> ” de substituit cu textul „ <i>informațiile care o vizează, deținute de Serviciu</i> ”.	Se acceptă Modificările au fost introduse în proiect potrivit propunerii.
	114.	La art. 29 lit. b) mențiunea „art. 26” de corectat în „art. 27”.	Se acceptă
	115.	Conform Codului contravențional art. 34 alin. (1) Amenda este o sancțiune pecuniară, care se aplică în cazurile și în limitele prevăzute de prezentul cod. Amenda se stabilește în unități convenționale. Conform Proiectului se face referire la sume fixe în MDL și respectiv în EUR, care este o <u>valută străină</u> .	Nu se acceptă Valoarea sancțiunii amenzii este stabilită de Legea nr. 308/2017 art. 35 alin. (2) lit. e) în euro, fapt care transpune prevederile Directivei (UE) 2015/849.
	116.	Succint menționăm, conform Recomandărilor FATF, Directivei a IV-a* Ghidului pentru avocați în prevenirea și detectarea spălării banilor elaborat de către DBA (International Bar Association), ABA (American Bar Association) și CCBE (the Council of Bars and Law Societies of Europe); Ghidului pentru avocați a bunelor practici pentru detectarea spălării banilor și finanțării terorismului elaborat de către ABA (American Bar Association) și Ghidului pentru Sectorul Legal elaborat de Legal Sector Affinity Group (UK) avocații sunt/devin subiecți ai regimului de raportare <u>doar</u> în perioada participării lor în numele clientului la orice tranzacție financiară și imobiliară, ori în perioada acordării asistenței juridice pentru planificarea, efectuarea tranzacțiilor în interesul clientului ce țin, de vânzarea-cumpărarea imobilelor, donația bunurilor, gestionarea mijloacelor financiare, valorilor mobiliare și a altor bunuri ale clientului, deschiderea și gestionarea conturilor bancare, crearea și gestionarea persoanelor juridice, gestionarea bunurilor aflate în administrare fiduciară, precum și procurarea, vânzarea acestora. Este necesar de amintit faptul că Raportul privind evaluarea națională a riscurilor în domeniile liber profesioniștilor cu privire la vulnerabilitățile de spălare a banilor a estimat că <u>avocații au un risc scăzut</u> față de notari care au un risc mediu, fapt menționat și de Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare SPCSB) în Manualul său Metodic pentru aplicarea	Se acceptă Proiectul dat nu contravine prevederii art. 4 alin. (1) lit. g), care stabilește că, avocații, notarii și alți liber-profesioniști, în perioada participării, în numele clientului, la orice tranzacție financiară și imobiliară sau în perioada acordării asistenței pentru planificarea ori efectuarea tranzacțiilor pentru client ce țin, în ambele cazuri, de vânzarea-cumpărarea imobilelor, donația bunurilor, gestionarea mijloacelor financiare, valorilor mobiliare și altor bunuri ale clientului, deschiderea și gestionarea conturilor bancare, crearea și gestionarea persoanelor juridice, gestionarea bunurilor aflate în administrare fiduciară, precum și de procurarea și vânzarea acestora. Respectiv avocații devin entități raportoare și pot fi atrași la răspundere potrivit proiectului doar în situațiile menționate în art. 4 alin. (1) lit. g).

	<i>măsurilor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului de către alți participanți profesioniști elaborat în 2018.</i> Mai mult ca atât Recomandările FATF precizează/specifică Recomandările de care trebuie să se conducă liber profesioniștii.	
117.	În Proiectul dat în art. 24, este menționată o oarecare „<u>fișă de conformitate</u>” care ar reieși din conținutul Legii 308 și art. 25 care invocă obligativitatea fișei pentru <u>toate</u> entitățile raportoare, la fel și sancționarea sau controlul în baza necompletării acestei fișe. Însă conform Legii 308 sintagma fișă de conformitate nu există, doar sintagma <u>formularul special</u>, care se transmite Serviciului doar în cazul în care există o suspiciune rezonabilă. Mai mult ca atât nici în Recomandările FATF, care, precizează cu exactitate recomandările după care ar trebui liber profesioniștii să se conducă, nici în Directiva a IV-a nu este prevăzută fișa de conformitate cu statut obligatoriu. Apare întrebarea de unde a apărut fișa de conformitate și obligativitatea ei pentru toate entitățile raportoare indiferent de riscul și vulnerabilitățile la care ei sunt expuși? La fel și sancționarea injustă sau controlul neîntemeiat legal?	Nu se acceptă Fișa de conformitate reprezintă un instrument utilizat de practica internațională în procesul de supraveghere a entităților raportoare privind conformarea la prevederile legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Reieșind din faptul că proiectul de lege reglementează faptul că Serviciului i se atribuie atribuții de efectuarea controlului inclusiv la avocați, scopul fișei de conformitate este de a evalua gradul de conformare a entităților raportoare la prevederile legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului întru stabilirea sancțiunilor proporționale și disuasive.
118.	Conform Proiectului elaborat de către Ministerul Justiției în art. 3 <u>organele cu funcție de supraveghere</u> sunt Banca Națională, Comisia Națională a Pieței Financiare și Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor. În Legea 308 conform Capitolului III cu denumirea Competența Autorităților Abilitate cu Executarea Legii, art 15 organele cu funcție de supraveghere sunt Uniunea Avocaților din Republica Moldova. Banca Națională, Comisia Națională a Pieței Financiare, etc. Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor enunțat în Capitolul IV cu denumirea Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, în art.18 funcționează „ca organ central de specialitate autonom și independent”.	Nu se acceptă Serviciul potrivit proiectului este organul cu funcții de supraveghere a avocaților doar în partea ce se referă la respectarea legislației AML și stabilirea sancțiunilor. Acest lucru se impune datorită faptului că UAM este un organ colegial reprezentativ al avocaților și nu are competență de sancționare în domeniul AML.

	Conform art. 15 alin. (7) din Legea 308 Serviciul „coordonează modul de aplicare a prevederilor de la alin. (1)-(6). Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor sesizează organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare imediat ce au fost identificare riscurile...”. Reieșind din textul legal, conform Proiectului rezultă că SPCBS se autosesizează fiind și organul cu funcție de supraveghere aspra entităților raportoare (precum sunt și avocații).	
119.	Conform art 58 alin. (1) a Directivei a IV-a „...Orice sancțiune sau, măsura rezultată este eficace, proporțională și disuasivă”. Mai mult că atât în art. 60 alin. (4) a Directivei a IV-a se menționează că „<i>Statele membre se asigură că, atunci când stabilesc tipul și nivelul măsurilor sau sancțiunilor administrative, autoritățile competente iau în considerare toate circumstanțele relevante, inclusiv, după caz:</i> (a) gravitatea și durata încălcării; (b) gradul de responsabilitate a persoanei fizice sau juridice declarate responsabile; (c) capacitatea financiară a persoanei fizice sau juridice declarate responsabilă, indicată de exemplu de cifra de afaceri totală a persoanei juridice declarate responsabilă sau de venitul anual al persoanei fizice declarate responsabilă; (d) beneficiul obținut în urma încălcării de persoana fizică sau juridică declarată responsabilă, în măsura în care aceasta poate fi determinată; (e) pierderile produse terților prin încălcare, în măsura în care acestea pot fi determinate; (f) măsura în care persoană fizică sau juridică declarată responsabilă cooperează cu autoritatea competentă; (g) încălcările anterioare comise de persoana fizică sau juridică declarată responsabilă.” Conform Proiectului:	Se acceptă Serviciul efectuează control pentru toate entitățile raportoare prezăvute la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 308/2017.

		○ persoanele fizice angajate în cadrul entității raportoare sunt sancționate cu o amendă sau prescripție de 4,500 MDL până la 20,000 MDL ○ persoanele cu funcție de răspundere și persoanele cu funcții de conducere de rang superior din cadrul entității raportoare sunt sancționați cu amendă sau prescripție de 20,000 MDL până la 50,000 MDL ○ entitățile raportoare altele decât cei prevăzuți în art. 4 alin. (1) lit. a), c), h) și din Legea Nr.308/2017 sunt sancționați, cu amendă sau prescripție de 50,000 MDL până la 1,000,000 MDL ○ entitățile raportoare prevăzute în art. 4 alin. (1) lit. a), c), h) și i) din Legea Nr.308 sunt sancționați cu amendă sau prescripție de 50,000 MDL până la 5,000,000 MDL Reiese că avocații, notarii și ceilalți liber profesioniști incluși în litera g), precum și literele b), d), e), f), j), k) și l) intră sub incidența articolelor unde este menționată fraza „<i>alta decât cea prevăzută în art. 4 alin. (1) lit. a), c), h) și i) din Legea Nr. 308/2017</i>”. Fapt ce este neclar și ascuns la prima vedere. Reieșind din conținutul articolele 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34 din Capitolul III, ar fi necesară și o abordare similară asupra Capitolului IV, privind constatarea amenziilor. Apare întrebarea după care criterii, standarde, realități, constatări, coduri, opinii, norme, metodologii, practici naționale sau internaționale au fost elaborate sancțiunile din Capitolul IV?	
Camera Notarială	120.	Proiectului de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege privind procedura de constatarea a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor, prevede că organele cu funcții de supraveghere <i>au competența de a aplica sancțiuni pecuniare prevăzute de prezenta lege pentru încălcarea prevederilor Legii nr. 308/2017</i>. Amintim că legea care stabilește principiile de exercitare a activității notarilor, statutul notarului și al notarului stagiar, modalitățile de organizare și autoadministrare a notarilor, precum și	Nu se acceptă Legea nr.69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor nu prevede sancțiuni pentru încălcare legislației AML. Mai mult ca atât, conform Directivei (UE) 2015/849, doar organele cu funcții de supraveghere aplică sancțiuni în domeniul AML. Reieșind din faptul că Camera Notarială este un organ reprezentativ al notarilor, care poate deține atribuții de organ funcție de supraveghere la

	modalitățile de control al activității acestora, nu prevede <u>răspunderea pecuniară</u> a notarilor, care, de fapt, este obiectul legii privind procedura de constatarea a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor. [1]. Prevederile art. 65 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la organizarea activității notarilor, stabilesc că <u>Sanctiunea disciplinară poate fi aplicată în cel mult 3 ani de la constatarea încălcării, dar nu mai târziu de 5 ani de la comiterea abaterii disciplinare. în acest termen nu se include perioada absenței notarului de la birou, a suspendării sau încetarea activității notarului. Termenul de prescripție se întrerupe odată cu intentarea procedurii disciplinare, precum și în cazul inițierii unei cauze penale, civile sau contravenționale. în cazul în care dintr-o hotărâre definitivă a unei instanțe judecătorești naționale sau internaționale rezultă că notarul a săvârșit o abatere disciplinară, sancțiunea disciplinară poate fi aplicată în termen de un an de la data la care a devenit irevocabilă hotărârea instanței judecătorești, dar nu mai târziu de 2 ani de la data comiterii abaterii disciplinare.</u> În această ordine de idei, conchidem că Legea cu privire la organizarea activității notarilor a prevăzut, <u>detaliat</u>, procedura de sancționare a notarilor, <u>sumele MAXIME ale amenzilor</u>, termenele de prescripție, cât și organele care aplică sancțiunile, pe când prevederile proiectului Legii privind procedura de constatarea a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor, <u>în esența lor, vin în contradicție</u> cu prevederile legale susmenționate, cât și cu alte Legi organice.	nivel de coordonare și implemetare a legislației AML, fiind în imposibilitatea de a aplica sancțiuni în domeniul AML, potrivit proiectului.
121.	Raționalizăm că contravențiile prevăzute la articolele 291² - 291⁹ din Codul contravențional, care se examinează de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, în conformitate cu art. 401¹ Cod contravențional, care urmează a fi aplicate, inclusiv și față de notari, sunt suficiente și reglementează pe deplin modul de aplicare a sancțiunilor în cazul încălcării prevederilor în domeniul prevenirii spălării	Nu se acceptă Potrivit Directivei (UE) 2015/849 liberilor profesioniști (inclusiv notarii) li se aplică sancțiuni în mărime de pînă la 1 mln. de euro. Reglementările în Codul contravențional odată cu intrarea în vigoare a prezentului proiect vor

		banilor și finanțării terorismului, motiv din care <i>NU mai este necesară o reglementare legată față de <u>notari</u> (ceea ce și se produce prin acest proiect de Lege).</i> Proiectului de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege privind procedura de constatarea a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor, reprezintă <u>o reglementare DUBLĂ</u>, cu atât mai mult că, până la prezent, articolele 291² - 291⁹ din Codul contravențional, nici nu s-au aplicat în practică față de notari, spre a se demonstra/justifica necesitatea introducerii unor noi modificări, reieșind din practica aplicării lor. Sub acest aspect, proiectul Legii privind procedura de constatarea a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor, după cum este formulat, în privința notarilor, <i>nu reiese din necesitățile, reale, practice ale Republicii Moldova.</i>	fi abrogate, confomr art. 63 care va avea următorul cuprins: „Articolul 61. Dispoziții finale și tranzitorii (4) Prezenta lege intră în vigoare la 6 luni din data publicării. (5) Art. 291²-291⁹ și art. 401¹ din Codul contravențional nr. 218/2008 se abrogă. (6) În termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, Guvernul va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege.”.
	122.	Prevederile art. 42 alin. (2) al proiectului legii privind procedura de constatarea a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor, <i>Deciziile organelor cu funcții de supraveghere competente să aplice sancțiuni, prin care se aplică <u>amenda</u> și <u>totodată este solicitată retragerea sau suspendarea autorizației, licenței</u> de activitate aplicate în condițiile art. 39 din prezenta lege este definitivă și executivă <u>din momentul emiterii doar în partea ce ține de aplicarea <u>amenzii</u></u>, nu sunt clare și urmează a fi precizate.</i>	Se acceptă Articolul 22 va avea următorul cuprins: “Articolul 22. Procedura de contestare a deciziilor (1) Deciziile emise de către Serviciu pot fi contestate în termen de 30 zile de la comunicarea deciziei de către persoana care se consideră vătămată în drepturi în ordinea procedurii contenciosului administrativ. (2) Deciziile emise de către organele cu funcții de supraveghere competente să aplice sancțiuni pot fi contestate potrivit Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și Legii nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare. (3) Deciziile organelor cu funcții de supraveghere competente să aplice sancțiuni, prin care este aplicată amenda și totodată este solicitată retragerea sau suspendarea

		autorizației, licenței de activitate aplicate în condițiile art. 38 din prezenta lege este definitivă și executorie din momentul emiterii doar în partea ce ține de aplicarea amenzii.”.
123.	Art. 42 alin. (1) al proiectului de Lege prevede că Deciziile emise de către organele cu funcții de supraveghere competente să aplice sancțiuni pot fi contestate în termen de 15 zile de la comunicarea deciziei de către persoana care se consideră vătămată în drepturi în ordinea procedurii de contencios administrativ. Reieșind din prevederile articolului citat <i>supra</i>, actele/rapoartele/deciziile adoptate de organele cu funcții de supraveghere sunt acte administrative cu caracter individual. Conținutul proiectului Legii și procedura de aplicare a sancțiunilor cu „amendă” nu se corelează cu art. 10 din Codul administrativ, care prevede: <u>„Actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public. Decizia autorității publice privind acordarea despăgubirilor pentru prejudiciile cauzate prin activitatea administrativă ilegală este un act administrativ individual.”</u> Suplimentar, mai există și o altă neconcordanță: articolul 206 alin. (1), lit. a) din Codul administrativ stabilește: <i>acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare)</i>, iar art. 209 alin. (1) din Codul administrativ menționează că <i>acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel...</i> Astfel, se impune necesitatea argumentării {în proiectul Legii), a micșorării termenului de contestare a deciziilor doar la 15 zile, <u>corect ar fi de păstrat termenul de 30 de zile.</u>	Se acceptă Potrivit art. 22 alin.(1), deciziile emise de către Serviciu pot fi contestate în termen de 30 zile de la comunicarea deciziei de către persoana care se consideră vătămată în drepturi în ordinea procedurii contenciosului administrativ.
124.	Din textul proiectului Legii privind procedura de constatarea a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării	Se acceptă

	banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor reiese că <i>Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, în calitate de organ cu funcții de supraveghere, este competent să aplice sancțiuni...</i> pentru entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 308/2017, iar în capitolul IV - <i>Faptele ce constituie încălcări ale legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și sancțiunile aplicate</i> - s-a prevăzut ca <i>sancțiune - amenda</i>. Prevederile legale, stabilite la capitolul II a proiectului Legii privind procedura de constatarea a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor - <u>Verificarea conformității entităților raportoare</u> - <u>efectuarea vizitelor de verificare a conformității</u> la entitățile raportoare se finalizează: - prin întocmirea unui <i>Proces-verbal de verificare ...</i> (art. 10), mai apoi, - apare un ALT DOCUMENT - <i>Raport de control</i> (art. 11, 16), asupra căruia se <i>ÎNAINTEAZĂ OBJECȚII</i>, în decurs de 30 de zile, - ca, în urma examinării obiecțiilor, <i>Serviciul să emită UN RAPORT</i> (?!), - iar la art. 18 se indică un alt document - <i>Raport de monitorizare</i> - și, ÎN FINAL, <i>Deciziile</i> (un alt document, prevăzut la art. 22 alin. (9) <i>sunt executorii din momentul emiterii</i>). Însă, legislatorul a omis să reglementeze în proiectului Legii privind procedura de constatarea a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor, <i>procedura de contestare a acestor multiple denumiri de acte</i>, rapoarte, decizii etc. Există o neclaritate, - dacă sancțiunea aplicată cu „amenda” este o sancțiune CONTRAVENȚIONALĂ, după cum reiese și din Nota informativă la proiectul de Lege, apoi,	Întregul capitolul II a fost revizuit. A se vedea textul proiectului.
--	--	--

	- TOATE actele/deciziile, prin care <i>se aplică aceste sancțiuni</i>, urmează a fi contestate conform prevederilor Codului contravențional, dar, - de ce în art. 42 alin. (2) din proiectul Legii <i>se invocă procedura contenciosului administrativ</i>? în final, rămâne o NECLARITATE: - de care, totuși, prevederi legale, principii urmează să se conducă notarii când contestă Actele emise/adoptate de organele cu funcții de supraveghere: (1) de normele și principiile. Codului contravenționale, or (2) de normele și principiile Codului administrativ?	
125.	Legislatorul folosește un procedeu legislativ intolerabil în formularea existentă în proiectul de lege când folosește sintagma: „ ... <u>aplicată entității raportoare alta decât cea prevăzută la art. 4 alin. (1) lit. a), c), h) și i) din Legea nr. 308/2017...</u>”, ceea ce înseamnă că sintagma respectivă este aplicabilă față de toate entitățile raportoare, cu excepția entităților prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. a), c), h) și i) din Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, adică, cu aplicare inclusiv și față de notari, menționați la lit. g) alin. (1) art. 4 din Legea menționată <i>supra</i>, ceea ce nu este corect. Astfel, în articolul 54 din Legea cu privire la actele normative, sunt redate regulile ce urmează a fi respectate în textul proiectului actului normativ, inclusiv <i>principiile activității de legiferare</i>, stabilite la art. 3, care, <i>în opinia noastră</i>, nu au fost respectate cu exactitate la elaborarea acestui proiect de lege. Principiul legalității, menționat în art. 5 din Codul contravențional, stabilește că: <u>Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei contravenții, nici supus sancțiunii contravenționale decât în conformitate cu legea contravențională. Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii contravenționale sunt interzise.</u> Pe când, conform proiectului de Lege înaintat spre avizare, <i>sancționarea notarilor nu este expres prevăzută</i>, ea ar reieși din formularea ambiguă formulată de legislator „....	Se acceptă Potrivit art. 4 din proiect, SPCSB efectuează control pentru toate entitățile raportoare art. 4 alin. (1) din Legea nr. 308/2017.

	<i>aplicată entităţii raportoare <u>alta decât cea prevăzută la art. 4 alin. (1) lit. a), c), h) şi i) din Legea nr. 308/2017...</u></i>”, dar, având la bază <u>principiul legalităţii</u>, <i>este interzisă</i> interpretarea extensivă defavorabilă. Din acest considerent, sintagma „... <i>aplicată entităţii raportoare <u>ALTA decât cea PREVĂZUTĂ la art. 4 alin. (1) lit. a), c), h) şi i) din Legea nr. 308/2017...</u></i>”, a proiectului de Lege prin care se prevede sancţionarea, inclusiv a notarilor menţionaţi la lit. g) alin. (1) art. 4 din Legea cu privire la prevenirea şi combaterea spălării banilor şi finanţării terorismului, este INCORECTĂ şi ILEGALĂ, încălcându-se grav principiile activităţii de legiferare şi cele ale statului de drept.	
126.	<i>În cazul anumitor entităţi obligate, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a desemna un organism corespunzător de auto reglementare în calitate de autoritate care este informată în primă instanţă în locul unităţii de informaţii financiare. În conformitate cu jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului, un sistem în care raportarea se face în primul rând către un organism de auto reglementare constituie o garanţie importantă pentru a menţine protecţia drepturilor fundamentale în ceea ce priveşte obligaţiile de raportare aplicabile avocaţilor. Statele membre ar trebui să furnizeze mijloacele şi modalitatea de păstrare a secretului profesional şi a confidenţialităţii şi de respectare a vieţii private (pct. 39) etc, fapt de care <u>NU S-A ȚINUT CONT</u>, în deplină măsură, la pregătirea proiectului de Lege înaintat spre avizare. Din acest considerent, prevederea legală, stabilită în <u>articolele 24 şi 25</u> a proiectului Legii (Post controlul şi Fişa de conformitate - cu TOATE datele ce urmează a fi prezentate de notari, după prima şi a doua jumătate a anului) este un EXCES din partea autorităţilor naţionale şi aceste prevederi nu reies din normele legale internaţionale menţionate, fiind şi o încălcare a prevederilor CEDO.</i>	Se acceptă parţial Post controlul a fost exclus din proiect. Fişa de conformitate reprezintă un instrument utilizat de practica internaţională în procesul de supraveghere a entităţilor raportoare privind conformarea la prevederile legislaţiei cu privire la prevenirea şi combaterea spălării banilor şi finanţării terorismului. Reieşind din faptul că proiectul de lege reglementează faptul că Serviciului i se atribuie atribuţii de efectuarea controlului inclusiv la avocaţi, scopul fişei de conformitate este de a evalua gradul de conformare a entităţilor raportoare la prevederile legislaţiei cu privire la prevenirea şi combaterea spălării banilor şi finanţării terorismului întru stabilirea sancţiunilor proporţionale şi disuasive.

		Corect este/ar fi ca notarii să informeze doar tranzacțiile suspecte, dar nu toate tranzacțiile, după cum se prevede în proiectul legii.	
	127.	În același timp, reieșind din ultimele tendințe de a exclude obligativitatea autentificării notariale ale contractelor de vânzare - cumpărare a bunurilor imobile și a contractelor de ipotecă, propunem de a include în calitate de entitate raportoare și alte categorii de profesioniști: registratorii de la ASP și secretarii consiliilor locale.	Nu se acceptă Propunerea poate fi analizată în contextul modificării Legii nr. 308/2017.
Ministerul Finanțelor	128.	Art.4 alin.(4) din proiect stabilește că Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare - CNPF) este competentă să aplice sancțiuni și efectuează verificarea conformității entităților raportoare prevăzute la art.4 alin.(l) lit.c) din Legea nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (în continuare - Legea nr.308/2017). La rândul său, art.4 alin.(l) din proiect prevede că organele de supraveghere a entităților raportoare prevăzute la art.4 alin.(l) lit.c) - g) din Legea nr.308/2017 sunt obligate să informeze Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare - SPCSB) despre fapte care ar putea avea legătură cu încălcarea legislației în domeniu. Astfel, avînd în vedere faptul că CNPF verifică conformitatea entităților raportoare prevăzute la art.4 alin.(l) lit.c) din Legea nr.308/2017 și este în drept să aplice sancțiuni în privința acestora, considerăm inoportună necesitatea informării de către CNPF a SPCSB despre fapte care ar putea avea legătură cu încălcarea legislației pe segmentul său de activitate. Mai mult ca atît, din conținutul art.4 alin.(5) din proiect rezultă că SPCSB nici nu este în drept să aplice sancțiuni în privința entităților raportoare prevăzute la art.4 alin.(l) lit.c) din Legea nr.308/2017. Astfel, se propune ca în art.4 alin.(l) din proiect textul „art.4 alin.(l) lit.c) - g)” să fie substituit cu textul „art.4 alin.(l) lit.d) - h) și j) - l)”.	Nu se acceptă Reieșind din faptul că SPCSB urmează să aplice sancțiuni la toate entitățile raportoare, inclusiv și faptul că SPCSB este organul coordonator în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor, SPCSB urmează să fie informat atît despre încălcări cît și despre sancțiunile aplicate de către organele cu funcții de supraveghere.

	129. La art.4 alin.(3) din proiect se propune excluderea textului „Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor și”, deoarece art.75¹ din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (în continuare - BNM) prevede procedurile de control ce se aplică de către BNM tuturor entităților supravegheate (bănci, prestatori de servicii de plată, emitenți de monedă electronică, unități de schimb valutar), iar prevederile Legii nr.202/2017 se aplică doar băncilor.	Nu se acceptă Vezi art. 4 (3) care prevede pe lângă „Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor” și „Legea nr. 308/2017, conform procedurilor de control prevăzute de Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică și Legea nr. 62/2008 cu privire la reglementarea valutară” – acte normative
	130. Considerăm că art.9 alin.(4) din proiect urmează a fi exclus, deoarece nu constituie obiectul prezentei legi.	Se acceptă Alineatul (4) din articolul 9 a fost exclus.
	131. La art.18 alin.(l) lit.b) se face greșit referire la art.14 alin.(2), deoarece art.14 are doar un singur alineat.	Se acceptă Articolul 18 „Raportul de monitorizare” a fost exclus din proiect. A se vedea argumentele din pct. 47 a prezentului tabel.
	132. La art.22 alin.(l) pct.4) lit.c) urmează a fi exclus cuvântul „penale”, situat după cuvântul „infrațiuni”, precum și cuvintele „pentru examinare”, situate după cuvintele „vor fi transmise”.	Se acceptă Modificările au fost introduse în proiect potrivit propunerii.
	133. La art. 41 alin. (l) urmează a fi indicat corect capitolul (Capitolul IV).	Se acceptă A se vedea în proiect modificările introduse.
	134. La fel, prezentul proiect de lege instituie sancțiuni pecuniare pentru abateri, unele din acestea fiind prevăzute și în Codul Contravențional (art.291¹ - 291⁹). În acest sens, menționăm că o situație similară a constituit obiectul sesizării Curții Constituționale. Astfel, în motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul a menționat că art.10 pct.4 din Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi prevede răspunderea pentru desfășurarea activității de întreprinzător fără licență, implicit a activității de transport rutier de mărfuri contra cost, deși, aceeași faptă este susceptibilă de răspundere și în baza art.197 alin.(3) din Codul contravențional. În hotărîrea pronunțată, Curtea Constituțională a subliniat că legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o	Nu se acceptă Odată cu intrarea în vigoare a legi, art. 291²-291⁹ și art. 401¹ din Codul contravențional nr.218/2008 se abrogă.

	legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, ce generează incertitudine și insecuritate juridică. Or, în procesul de legiferare este interzisă instituirea acelorași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (pct.45 din Hotărîrea Curții nr.2 din 30 ianuarie 2018). Prin urmare, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a declarat neconstituționale textele „activității fără licență” și „amendă în mărimea venitului brut” din art.10 pct.4 din Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi. [2]. Totodată, în adresa, anexată la Hotărîrea Curții nr.2 din 30 ianuarie 2018, Curtea Constituțională a statuat următoarele: „Curtea a reținut că reglementarea paralelă a răspunderii pentru practicarea ilegală a activității de întreprinzător fără licență, atât în Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi (art.10 pct.4), cât și în Codul contravențional (art.169 lit.(l), art.197, art.248, art.263 alin.(4), art.277¹ alin.(2) etc), nu corespunde cerințelor de calitate a legii, deschizând teren pentru decizii arbitrare, incertitudine și insecuritate juridică.” Astfel, prin prisma celor invocate, considerăm că chestiunea privind sancțiunile pecuniare din prezentul proiect urmează a fi examinată suplimentar.	
135.	Totodată, nu este clar cine îndeplinește funcția de agent constatatator pentru încălcările efectuate în sectorul financiar bancar/nebancar: BNM, CNPF sau SPCSB. Astfel, conform prevederilor art.39 alin.(1) și (2) din proiect, BNM și CNPF constată comiterea încălcărilor ce au ca efect retragerea sau suspendarea autorizației, licenței de activitate. În partea ce ține de celelalte tipuri de încălcări, nu este clară autoritatea care le constată. În acest context, considerăm imperios necesar completarea proiectului cu prevederi, care ar prevedea expres calitatea de agent constatatator pentru încălcările săvârșite în sectorul financiar-bancar si nebancar.	Nu se acceptă Potrivit art. 15 din Legea nr. 308/2017 BNM, CNPF și SPCSB sunt organe cu funcții de supraveghere care au drept competența de reglementare și control a modului de executare a legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor. Mai mult ca atât, art. 4 din proiect despre competența organelor de supraveghere care cuprinde în sine și cuprinde competența de constatare a oricăror încălcări din domeniu.

	136. Considerăm că art. 40 din proiect urmează a fi revăzut, iar intrarea în vigoare a interdicției să fie stabilită cel puțin din data efectuării modificărilor în registrele publice pentru a nu afecta procedurile administrative desfășurate de către alte organe. Spre exemplu, în procesul de examinare a cazului de încălcare a legislației sau în procesul de control desfășurat de către organul fiscal să nu se stabilească că persoana împuternicită a fost suspendată din funcție, iar Serviciul Fiscal de Stat a realizat acțiunile de administrare în raport cu un contribuabil concret prin intermediul unei persoane cu funcție de conducere care este suspendată din funcție.	
	137. La art.62 din proiect cuvântul „colaboratorul” urmează a fi substituit cu cuvintele „funcționarul vamal al”, deoarece potrivit Legii nr.302/2017 cu privire la Serviciul vamal, personalul Serviciului vamal este constituit din funcționari vamali cu statut special (funcționari vamali).	Se acceptă Modificările au fost introduse în proiect potrivit propunerii.
	138. Suplimentar, remarcăm că proiectul prevede o multitudine de amenzi ce necesită a fi aplicate și achitate în cazul încălcărilor prevederilor legislației aferente prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, dar nu este clară destinația/bugetul în care se varsă amenzile respective. Astfel, conform prevederilor Legii nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, amenzile aplicate de BNM se varsă în bugetul de stat, iar conform prevederilor Legii nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, amenzile aplicate de CNPF se varsă în bugetul CNPF. Prin urmare, în vederea asigurării principiului echității și obiectivității autorității de sancționare, propunem completarea proiectului cu prevederi, care ar stipula expres că amenzile aplicate conform prezentului proiect se varsă în bugetul de stat.	Se acceptă Articolul 40 alin (4) va avea următorul cuprins: „(4) Amenzile aplicate pentru pentru încălcarea prevederilor legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului se virează în bugetul de stat.”.
	139. Totodată, considerăm necesară promovarea concomitentă a unui proiect de lege privind modificarea unor acte legislative reieșind din următoarele.	Nu se acceptă Propunerea poate fi analizată în contextul modificării Legii nr. 308/2017.

		a) Proiectul dat pune în sarcina organelor cu funcții de supraveghere, prevăzute în art.15 din Legea nr.308/2017, exercitarea unor atribuții. Astfel, menționăm că art.15 alin.(l) lit.e) din Legea nr.308/2017 stabilește că reglementarea și controlul modului de executare a prezentei legi sunt asigurate de către Ministerul Finanțelor pentru organizatorii jocurilor de noroc și entitățile de audit. În partea ce ține de entitățile de audit, accentuăm că Consiliul de supraveghere publică a auditului a devenit un organ independent prin prisma art.37 din Legea 271/2017 privind auditul situațiilor financiare, care stabilește că Consiliul este o instituție publică autonomă, cu statut de persoană juridică, responsabilă pentru supravegherea publică a auditului. Totodată, art.36 din același act normativ statuează că <i>organul de supraveghere publică a auditului este Consiliul</i>, care își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale Regulamentului de activitate al Consiliului, aprobat de către Guvern. Totodată, în partea ce ține de supravegherea organizatorilor jocurilor de noroc, menționăm că potrivit art.4 alin.(2) din Legea nr.291/2016 privind organizarea și desfășurarea jocurilor de noroc, <i>reglementarea de stat, supravegherea de stat și controlul de stat al activității în domeniul jocurilor de noroc se exercită de către Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, precum și de către alte autorități ale administrației publice abilitate cu dreptul de control și supraveghere în limitele prevederilor Legii nr.131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. La rândul său, pct.2 din anexa la Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător stabilește că în competența Agenției pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței intră asemenea domenii de control precum supravegherea pieței privind produsele nealimentare și conformitatea serviciilor (inclusiv turistice), protecția consumatorilor, inclusiv în activitatea în domeniul jocurilor</i>	
--	--	---	--

	de noroc, metrologie, jocuri de noroc, siguranța ocupațională. Astfel, este evident că Ministerul Finanțelor nu efectuează supravegherea de stat în domeniul jocurilor de noroc și a entităților de audit, deoarece legislația în vigoare atribuie expres aceste competențe altor organe. Reieșind din cele expuse, solicităm promovarea concomitentă a unui alt proiect de lege de modificare a art.15 din Legea nr.308/2017 cu următorul conținut: „La art.15 alin. (1): - se completează cu lit.b¹) cu următorul cuprins: Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței - pentru entitățile raportoare prevăzute la art.4 alin.(l) lit.d); - lit.e) va avea următorul cuprins: "e) Consiliul de supraveghere publică a auditului - pentru entitățile de audit prevăzute la art.4 alin.(l) lit.k)." b) De asemenea, urmează a fi completat și art.11 alin.(l) din Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător în sensul stabilirii faptului că drept temei pentru retragerea actului permisiv fără adresare în instanța de judecată servesc inclusiv încălcările, pentru care Legea privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor stabilește dreptul autorităților competente de a retrage licențele.	
--	---	--

S I N T E Z A

Obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) din 13 decembrie 2019 potrivit art. 32 alin. (7) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Nr.	Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Asociația Băncilor din Moldova	1.	Reiterăm opinia comunității bancare, enunțată anterior, că la elaborarea proiectului de lege nu s-au luat în calcul	Nu se acceptă

	realitățile social-economice din țară, iar în al-doilea rînd, nu s-a realizat analiza impactului de reglementare a legii respective asupra activității entităților raportoare, inclusiv a băncilor licențiate. Mai mult ca atât, sunt create premise de tratare a prevederilor Legii în cauză diferit, atât din partea reprezentanților organelor cu funcții de supraveghere, cît și din partea entităților raportoare, ceea ce în viitor ar putea genera un șir de litigii din considerentul aplicării unor sancțiuni nejustificate. Comunitatea bancară susține și în continuare opinia că SPCSB, BNM și CNPF urmează să le fie acordate doar competențe de verificare și constatare a faptelor ce constituie încălcări ale Legii nr. 308/2017, ulterior cu remiterea de către aceștia a actelor de constatare a încălcărilor - instanțelor de judecată, care cu respectarea dreptului la apărare a persoanei atrase la răspundere și în urma examinării într-un proces contradictoriu, cu respectarea tuturor garanțiilor dreptului la un proces echitabil, să fie aplicată de către instanța de judecată o sancțiune proporțională, corectă și echitabilă. Acest fapt se impune pentru a se face delimitarea dintre funcția de constatare a faptelor prejudiciabile de funcția sancționării, care după cum rezultă din practica Curții Europene urmează să fie făcută de entități diferite, iar funcția de sancționare să fie atribuită instanțelor de judecată, care, în comparație cu organele de constatare, au o procedură contradictorie și un grad mai ridicat de imparțialitate și obiectivitate. Pentru justificarea acestor propuneri facem analogie cu modalitățile de constatare a încălcărilor și aplicare a sancțiunilor de către Consiliul Concurenței și Centrul pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, care în esență au atribuții de constatare a încălcărilor și remitere a materialelor în instanța de judecată pentru ca aceasta deja să aplice sancțiunile corespunzătoare, după o examinare contradictorie și echitabilă.	Proiectul de lege a fost consultat cu experții din cadrul Proiectului TWINING și sistemul de sancționare reglementat în proiectul respectiv este preluat celui din Polonia și adaptat la situația Republicii Moldova. Cu atât mai mult, potrivit proiectului, entitățile raportoare care nu sunt de acord cu deciziile emise de organele cu funcții de supraveghere pot fi contestate și în instanța de judecată.
--	--	--

		Potrivit proiectului de Lege organele de supraveghere (SPCSB; BNM și CNPF) urmare constatării faptelor care ar constitui încălcări ale Legii 308/2017, sunt în drept să aplice și sancțiuni, caracterul cărora este de o asemenea gravitate încât <i>ar putea atrage repercursiuni importante asupra situației persoanelor sancționate</i>, putând fi calificate ca "acuzatii" în sensul art. 6 a Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului.	
	2.	Comunitatea bancară dezaproabă includerea celor peste 20 de încălcări ce țin de combaterea spălării banilor și a amenzilor exagerate prevăzute pentru admiterea acestora. Deși plafonul lor rezultă din directiva UE, trebuie să reieșim din faptul că starea economică a țărilor UE și a Republicii Moldova este total diferită. Considerăm că amenziile trebuie proporționate veniturilor subiecților din Republica Moldova. Mărimea amenzilor propuse de autorul proiectului poate avea un fenomen advers și aprofunda criza de resurse umane cu care se confruntă sectorul bancar, sau, respectiv poate duce la creșterea cheltuielilor băncilor privind remunerarea personalului, care va fi transpusă în costul serviciilor bancare și respectiv a populației. Fenomene similare de transpunere indirectă a efectelor reglementărilor asupra populației au fost exemplificate în cadrul analizei altor reglementări. Sanctiunile aplicate prin Proiectul de lege persoanelor fizice sunt disproportionat si inechitabile, acestea depășesc de mii de ori amenzile care pot fi aplicate in baza Codului contravențional (maxim 1500 u.c., echivalentul a 75 000 lei, dar nu 1 000 000 € cum prevede proiectul). Conform Codului contravențional al R.M., Constituției R.M. și a bunelor practici internaționale în domeniu, la aplicarea amenzilor și sancțiunilor trebuie să fie luați în considerație următorii factori: • caracterul si gradul prejudiciabil al faptei (sancțiunea urmînd să fie proporțională încălcării) • mărimea medie a salariului persoanei fizice	Nu se acceptă Plafonul sancțiunilor este deja transpus în Legea nr. 308/2017 și în scopul uniformizării, proiectul de lege care este elaborat într-eexecutarea acestei legi nu poate stabilit alte reglementări decît cele stabilite în Legea nr. 308/2017 care transpun în totalitate prevederile Directivei UE nr. 849/2015. Cu atît mai mult, ca potrivit proiectului, o noutate a proiectului care nu se regăsește în Directiva UE nr. 849/2015, este clasificarea încălcărilor în ușoare și grave, ceea ce permite să adaptăm reglementările acesteia la starea economică a Republicii Moldova odată cu transpunerea lor în legislația națională.

		• gradul de vinovăție a persoanei • prejudiciul, consecințele și efectul asupra nivelului de risk AML după ce a fost comisă încălcarea. Avînd în vedere cele menționate, comunitatea bancară insistă asupra micșorării sancțiunilor pecuniare pentru angajați, dar și pentru persoanele cu funcție de răspundere, deoarece aceștia nu vor fi capabili să achite asemenea amenzi exagerate. Propunem revizuirea mărimii sancțiunii pentru persoana fizică, astfel încît aceasta, să fie limitată la o cotă procentuală din venitul salarial al persoanei fizice sau din salariul mediu pe economia națională, analogic mărimii sancțiunii pentru persoanele juridice, care este stabilită în mărime de 5 sau 10% din venitul total anual (a se vedea prevederile art. 40 alin. (2) și (3)).	
Comisia Națională a Pieței Financiare	3.	La art.4 alin.(2) din proiectul de Lege, expresia „<i>La solicitarea Serviciului, organele cu funcții de supraveghere</i>” de substituit cu expresia „<i>Serviciul poate solicita organelor cu funcții de supraveghere</i>”. Reiterăm, că potrivit art.1 alin.(1) și art.4 alin.(4) din Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare - Legea nr.192/1998 sau legea-cadru), CNPF este „<i>o autoritate publică autonomă, responsabilă față de Parlament</i>” care „<i>este investită cu putere de decizie, de dispensă, de interdicție, de intervenție, de control și de sancționare disciplinară și administrativă</i>” și care „<i>dispune de independență organizațională, funcțională, operațională și financiară</i>” - fapt care conferă CNPF atribuția de efectuare a controalelor și nu admite ingerințe din partea altor autorități.	Nu se acceptă În vederea atingerii obiectivelor impuse prin efectul legii este de a preveni și combate spălarea banilor și finanțarea terorismului, iar unica autoritatea de profil care cureaza acest domeniu este Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor care coordonează activitățile de control cu Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare.
	4.	La art.4 alin.(4), de substituit expresia „<i>verificarea conformității</i>” cu „<i>controlul</i>” - întru interpretarea fără echivoc a normelor legii-cadru și aplicării conforme a prevederilor legislației în domeniul de activitate al CNPF. Remarcăm, că potrivit art.1 alin.(1) și art.8 lit.f) al Legii	Nu se acceptă Potrivit art. 2 din proiect, procedura de control este verificarea conformității entității raportoare, ceea ce semnifică că sunt similare.

		nr.192/1998, CNPF „ efectuează controale asupra activității ” participanților profesioniști la piața financiară nebancaară.	
	5.	Întru evitarea situațiilor de incertitudine în aplicarea prevederilor ce vizează încălcările în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor în diferite domenii de activitate, considerăm imperios necesar de a exclude expresia „și h” de la art.4 alin.(4), art.38 alin.(1) lit.b) și art.39 alin.(1) lit.b) din proiectul de Lege, precum și în vederea conformării cu prevederile art.15 alin.(1) lit.b) din Legea nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (în continuare - Legea nr.308/2017), or, verificarea respectării prevederilor Legii nr.308/2017 de către entitățile prevăzute la art.4 alin.(1) lit.h) din legea în cauză este prerogativa Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor. Mai mult, CNPF a elaborat și înaintat pentru consultări publice proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative, care vine să asigure un cadru juridic unitar cu privire la noțiunea de „ <i>organizație de creditare nebancaară</i> ”, inclusiv la art.4 alin.(1) Legea nr.308/2017.	Se acceptă Modificările au fost introduse.
	6.	La art.6 alin.(4), după cuvântul „ <i>Serviciul</i> ”, de completat cu cuvintele „, în mod argumentat”.	Nu se acceptă Toate solicitările Serviciului urmează să fie argumentate <i>apriori</i> .
	7.	Reieșind din prevederile Codului civil al RM, la art.16 alin.(2), cuvintele „ <i>reprezentanțele și filialele</i> ” se vor substitui cu cuvântul „ <i>sucursalele</i> ”.	Se acceptă Modificările au fost introduse.
	8.	La art.21 alin.(5) din proiectul de Lege, reiterăm asupra substituirii cuvântului „ <i>consultă</i> ” cu expresia „poate consulta”, având în vedere particularitățile stabilite de art.22 alin.(3) din Legea nr. 192/1998, care prevăd procedura de comunicare a actelor cu caracter individual emise de către CNPF, <u>inclusiv publicarea pe pagina web oficială a CNPF</u> . De asemenea, menționăm că Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare, aprobat prin Hotărârea CNPF nr.49/16 din 01.11.2018	Se acceptă Modificările au fost introduse.

	(pct.16) vine cu detalii aferente procedurii de publicare a comunicatelor informative, deciziilor și extraselor din decizii emise de către CNPF.	
9.	La art.22: - - alin.(2), conjuncția „și” de substitui cu semnul de punctuație „, ”. Totodată, prevederea se completează cu cuvintele „și Codului administrativ”. - - alin.(3) se va exclude. În context, legislația specială în domeniul de competență al CNPF nu operează cu noțiunile „definitiv” și „executoriu”. Suplimentar, potrivit art.20 alin.(1) din Legea nr. 192/1998: „<i>Particularitățile emiterii actelor cu caracter individual se stabilesc în regulamentul propriu</i>”.	Se acceptă parțial Art. 22 alin. (2)-(3) va avea următorul cuprins: „(2) Deciziile emise de către organele cu funcții de supraveghere competente să aplice sancțiuni pot fi contestate potrivit legislației. (3) Deciziile organelor cu funcții de supraveghere competente să aplice sancțiuni, prin care este aplicată amenda și solicitată suspendarea activității, suspendarea sau retragerea autorizației, licenței de activitate aplicate în condițiile art. 38 este definitivă și executorie din momentul expirării termenului de contestare sau rămânerii definitive a hotărârii judecătorești.”.
10.	La art.24 alin.(3), textul „art. 54” se va substitui cu textul „art.53”.	Se acceptă Modificările au fost introduse.
11.	La art.31 lit.d), nu este clară semnificația cuvintelor „organizator” și „instigator”. Propunem explicarea respectivelor noțiuni la art.2 din proiect. În context, se relevă, că semnificația cuvintelor „organizator” sau „instigator” prevăzute în Codul penal al RM, este reglementată în conexiune cu săvârșirea unei infracțiuni, or, încălcările prevăzute în proiect, nu reprezintă infracțiuni.	Nu se acceptă. Noțiunile în cauză urmează a fi interpretate în sensul art. 42 din Codul penal. Mai mult, normele trebuie interpretate în sensul în care ele produc efecte, dar nu exclud aplicarea lor.
12.	În textul proiectului de Lege (de ex.: la art.33 alin.(1) lit.c), art.38, art.49 alin.(2) lit.f)), propunem completarea sancțiunilor cu cea de „suspendare a activității” în condițiile în care, potrivit art.20 și art.24 din Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancaară, CNPF este în drept să <u>suspende activitatea</u> organizației de creditare nebancaară și să le radieze din Registrul organizațiilor de creditare nebancaare autorizate.	Se acceptă Completarea sancțiunilor cu cea de „suspendare a activității” a fost introdusă.
13.	La art.38:	Se acceptă parțial

		- - alin.(4), sintagma „suspendarea/”, se va exclude. - - alin.(7), sintagma „site-ul oficial”, se substituie cu cuvintele „pagina web oficială”, în vederea corespunderii cu prevederile pct.2 din Regulamentul cu privire la paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.188/2012).	Sintagma „site-ul oficial”, a fost substituit cu cuvintele „pagina web oficială”.
	14.	La art.40 alin.(4), propunem completarea alineatului cu expresia „, cu excepția celor aplicate de către Comisia Națională a Pieței Financiare, care se transferă în bugetul acesteia.” Remarcăm, că potrivit art.6 alin.(l) lit.k) din Legea nr. 192/1998, „sumele sancțiunilor aplicate în conformitate cu legislația” se varsă în bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare.	Nu se acceptă Sumele sancțiunilor aplicate în conformitate cu legislația din domeniul spălării banilor și finanțării terorismului se vor vira potrivit proiectului în bugetul de stat.
Banca Națională a Moldovei	15.	Art.1 alin.(1) - considerăm necesară revizuirea referinței la „reprezentanții” entităților raportoare, termen care induce ideea aplicabilității legii doar membrilor organelor de conducere a acestora, dar și având în vedere noțiunea de „subiect supus sancțiunii”, definită la art.2 din Lege.	Nu se acceptă În art.1 este stabilit obiectul de reglementare a legi (proiectului) și destinarii acesteia, printre care se regăsec și anagajații entităților raportoare. Subiectul supus sancțiunii este deja persoana care a încălcat reglementările legislației din domeniul spălării banilor și finanțării terorismului.
	16.	Standardele internaționale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului sunt implementate la nivel național prin intermediul legislației naționale (Legea nr.308/2017 și a legislației secundare de implementare a acesteia), nevând aplicabilitate și efect direct. În această ordine de idei, ținând cont de obiectul legii, care se referă la constatarea încălcărilor și modul de aplicare a sancțiunilor, context în care obligațiile instituite subiecților legii urmează a fi redactate cu suficientă claritate și previzibilitate, recomandăm reevaluarea trimiterii directe la reglementările, standardele internaționale (art.1 alin. (4), art.4 alin.(5), art.5 alin. (1), art.10 alin.(1) din proiect). Din aceleași considerente atenționăm și asupra art.1 alin.(2), or cuvintele „pot avea ca efect”, care se referă la potențiale încălcări, aparent, extind aplicabilitatea proiectului de lege.	Se acceptă parțial Atât timp cât standardele internaționale sunt în continuă perfecționare și adaptare la relații sociale, considerăm oportun de a face mențiune în textul legii, întru-cât entitățile raportoare să fie competitive. Cuvintele „pot avea ca efect” au fost excluse din proiect.

	17. Art.2, noțiunea ”<i>persoane cu funcții de conducere de rang superior</i>”, cuvântul ”<i>angajați</i>” urmează a fi substituit cu cuvintele ”<i>persoane din cadrul entității raportoare</i>”, iar sensul noțiunii de ”<i>instituție</i>” urmează a fi precizat, prin substituirea cu ”<i>entitate raportoare</i>”. Totodată, având în vedere necesitatea determinării cu exactitate a subiectului supus sancțiunii, prin încadrarea în una din categoriile prevăzute de aceeași lege, considerăm necesară stabilirea unei distincții clare dintre ”<i>persoana cu funcție de răspundere</i>” și ”<i>persoana cu funcții de conducere de rang superior</i>”.	Se acceptă parțial La noțiunea ”<i>persoane cu funcții de conducere de rang superior</i>” au fost introduse modificările recomandate. Iar privind distincția dintre ”<i>persoana cu funcție de răspundere</i>” și ”<i>persoana cu funcții de conducere de rang superior</i>” menționăm că persoane cu funcție de răspundere pot fi altele decât cele care gestionează entitatea raportoare.
	18. Art.3 alin.(1) – după cuvintele ”<i>organe cu funcții de supraveghere</i>” recomandăm completarea cu cuvintele ”<i>a entităților raportoare</i>”.	Se acceptă Modificarea a fost completată în textul proiectului.
	19. Art.4 alin.(1) – recomandăm precizarea termenului și modalității de informare a Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare - <i>Serviciul</i>), potrivit obligației similare instituite la art.15 alin.(10) din Legea nr.308/2017.	Se acceptă Modificarea a fost completată în textul proiectului. Informarea Serviciului se va face în termen de 24 ore.
	20. Art.4 alin.(2) din proiect – urmează a fi reformulat, pentru evitarea instituirii unei obligații în sarcina Băncii Naționale a Moldovei, care ar contraveni principiilor de autonomie și independență în activitatea supraveghetorului bancar. Astfel, la art.4 alin.(2) urmează a fi precizat faptul că <i>Serviciul poate solicita organelor cu funcții de supraveghere, care dețin competențe de control a entităților supravegheate, efectuarea controalelor în domeniu sau, după caz, delegarea unui specialist pentru efectuarea controalelor, de comun cu reprezentării Serviciului, iar organele cu funcții de supraveghere informează Serviciul asupra deciziei privind efectuarea controlului sau delegarea specialistului.</i> În plus, art.4 alin.(2) și art.7 alin.(5) urmează a fi corelate, în condițiile în care primul prevede obligația delegării unui specialist pentru efectuarea controlului comun, la solicitarea Serviciului, iar cel din urmă – dreptul delegării unui angajat de către organele cu funcții de supraveghere. Art. 4 alin. (3) din proiect – recomandăm completarea primei propoziții cu cuvintele ”<i>și a actelor normative emise în</i>	Nu se acceptă În vederea atingerii obiectivelor impuse prin efectul legii este de a preveni și combate spălarea banilor și finanțarea terorismului, iar unica autoritatea de profil care cureaza acest domeniu este Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor care coordonează activitățile de control cu Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare. Se acceptă parțial Prin exprimarea „încălcarea legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului” semnifică nu doar legea de specialitate dar și altele acte

	<i>aplicarea acestora</i>”, iar, în conformitate cu art. 25 din proiectul de Lege, la începutul ultimei fraze a alin. (3), urmează a fi inserat textul ”<i>Termenul de atragere la răspundere</i>.”. Art. 4 alin.(5)– din prevederile alin. (5) al art. 4 din proiect rezultă că Serviciul are calitatea de organ cu funcții de supraveghere pentru toate entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) din Legea nr.308/2017, contrar art.15 alin.(1) lit.h) din Legea nr. 308/2017, care stabilește competența de supraveghere a entităților prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. e), h) și l) din Legea nr. 308/2017, în limita monitorizării și verificării respectării legislației privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Astfel, pentru asigurarea unor reglementări clare, fără echivoc, la art. 4 alin. (5) urmează a fi precizat faptul că <i>Serviciul are funcții de supraveghere și efectuează verificarea conformității entităților raportoare prevăzute la art.4 alin. (1) lit. e), h) și l) și inițiază procedura de control și aplică sancțiuni entităților raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 308/2017, în condițiile art. 5 și conform procedurii prevăzute de prezenta lege.</i> Totodată, opinăm că atribuirea competenței de efectuare a controalelor și de aplicare a sancțiunilor tuturor entităților raportoare de către Serviciu poate crea confuzii în ceea ce privește domeniile de responsabilitate partajate de legiuitor potrivit Legii nr.308/2017. Același considerent este valabil și în contextul în care, pe de o parte, proiectul reglementează dreptul Serviciului de-a solicita organelor cu funcții de supraveghere efectuarea controlului și, pe de altă parte, dreptul acestuia de-a efectua de sine stătător controlul tuturor entităților raportoare, în absența unor criterii clare de delimitare a acestor două situații și a domeniilor supuse controlului de fiecare dintre autorități.	normative care eventual vor putea fi adoptate într-un executarea legii de specialitate. Nu se acceptă Nu este necesar de a dubla normele prezentului proiect cu reglementările Legii nr. 308/2017. Din considerentul că Serviciul este organul coordonator în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului la nivel național și totodată, primește, analizează și disiminează informațiile recepționate de la entitățile raportoare urmează a avea atribuții de supraveghere și verificare a conformității la toate entitățile raportoare.
21.	Cu referire la Capitolul II, precizăm că, deși, potrivit noțiunii din proiect și explicațiilor din Nota informativă, verificarea conformității reprezintă un instrument utilizat de Serviciu,	Se acceptă parțial Verificarea conformității potrivit Cap. II reprezintă un instrument utilizat de Serviciu.

	capitolul respectiv conține un șir de prevederi care incumbă și altor organe cu funcții de supraveghere a entităților raportoare (ex. art.6, art.7, art.21 alin.(5), art.22), fapt care generează confuzii. Recomandăm excluderea prevederilor respective, cu eventuala deplasare în conținutul altor subdiviziuni structurale. Pentru claritate, denumirea Capitolului II urmează a fi completată pe final cu cuvintele ”de către Serviciu”.	Reglementările au fost adaptate și s-a emis neclaritățile. Mai mult că atât, art. 4 este prevăzut expres că CNPF și BNM efectuează controale în baza actelor normative de psecilitate.
22.	Art.6 – recomandăm excluderea alin.(3), în condițiile în care, potrivit art. 4 alin. (3) din proiect, procedura de control este efectuată în conformitate cu legislația în temeiul căreia activează organele cu funcții de supraveghere și legislația specială de reglementare a activității entităților raportoare supravegheate, dar și excluderea alin.(4) de la art.6, care dublează prevederile art.4 alin.(2) din proiect. Art. 6 și art. 7 – prevederile articolelor în cauză urmează a fi comasate. Astfel, în contextul în care, în conformitate cu art. 6 din proiect, autoritățile menționate la art.3 au obligația de a notifica Serviciul despre planurile anuale de control, controalele inopinate și rezultatele controalelor, nu este clară esența obligației de coordonare a controalelor. Suplimentar, reiterăm că o astfel de formulare a textului proiectului comportă riscuri de ingerință în activitatea BNM, în calitate de autoritate autonomă și independentă de supraveghere. Prin urmare, art. 7 alin. (1) urmează a fi exclus, cu ajustarea corespunzătoare a alin.(2) art.7 prin excluderea textului ”<i>În procesul de coordonare menționat la alin.(1),</i>”. În plus, Art. 7 alin. (2) urmează a fi inserat după alin.(2) al art.6.	Se acceptă parțial Art. 6 alin. (3)- (4) va avea următorul cuprins: „(3) Serviciul poate efectua controale inopinate în domeniul prevenirii si combaterii spălări banilor și finanțării terorismului care nu au fost stabilite inițial în planul anual de control. (4) Serviciul poate solicita autorităților menționate în art. 3 să efectueze controale inopinate în domeniul prevenirii si combaterii spălări banilor și finanțării terorismului la entitățile raportoare.” Nu se acceptă Atît art. 6 și art. 7 prevăd două proceduri distincte, care au drept scop evitarea efectuării controalelor repetate, excesive, care pot afecta negativ activitatea economică a entităților raportoare.
23.	Adițional, recomandăm uniformizarea noțiunilor din proiect, art.6, art.7 operând cu noțiunea de ”<i>autorități prevăzute la art.3</i>”, iar cel din urmă cu ”<i>organe cu funcții de supraveghere a entităților raportoare</i>”. Totodată, la art.4 alin.(2) este utilizată noțiunea de ”<i>specialist</i>”, iar art.7 alin.(5) face referire la ”<i>inspector</i>”. Art.7 alin.(3)-(5), urmează a fi inserate în prevederile art.6 din proiect și renumerotate corespunzător. Totodată, pentru claritatea procedurii de control aplicabile în cadrul efectuării	Se acceptă Modificările au fost introduse.

	controalelor comune, urmează a fi inserată o normă privind aplicabilitatea procedurii de control în aceste cazuri, dar și precizarea faptului că delegarea unui inspector de către organul cu funcții de supraveghere poate avea loc doar în cazul efectuării împreună cu Serviciul a controlului comun la entitățile raportoare care cad sub aria de responsabilitate a respectivului organ cu funcții de supraveghere, potrivit art.15 din Legea nr.308/2017.	
24.	Art.7 alin.(3) – având în vedere prevederile art.4 alin.(3) din proiect, care precizează faptul efectuării procedurilor de control potrivit legilor speciale care guvernează activitatea organelor cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, nu este clară relevanța ”îndrumărilor” referite în efectuarea controlului ” <u>potrivit prezentei legi</u> ”. În cazul în care intenția autorului era de-a consacra caracterul prescriptiv al explicațiilor Serviciului pe marginea procedurilor de control per general, aceasta va intra în contradicție cu art.6 alin.(4) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, din care considerent propunem excluderea alin.(3). Totodată, în cazul în care se intenționează ca ”îndrumările” respective să poarte un caracter de recomandare, cuvântul se va substitui cu ”recomandări”.	Se acceptă Cuvântul ”îndrumările” s-a substitui cu cuvântul ”recomandări”.
25.	Art.7 alin.(6) – urmează a fi inserată specificarea că această regulă este aplicabilă doar procedurii de control efectuate de către Serviciu sau exclusă. Astfel, în conformitate cu Nota informativă la proiect, procedura de control descrisă la Capitolul II va fi aplicată doar de către Serviciu. Totodată, art. 4 alin. (3) și (4) prevede că organele cu funcții de supraveghere efectuează verificarea conformității în conformitate cu procedurile de control prevăzute de legislația în baza căreia activează și care reglementează activitatea entităților raportoare supravegheate. Prin urmare, o astfel de restricționare contravine procedurii de control aplicabile activității Băncii Naționale și principiului autonomiei și independenței în realizarea competențelor de supraveghere.	Se acceptă parțial Art. 7 alin. (5)- (6) va avea următorul cuprins: „(5) La entitatea raportoare poate fi efectuat doar un singur control planificat în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului pe parcursul unui an calendaristic. (6) Dacă a fost identificată o informație privind presupusa încălcare a legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, se permite efectuarea controalelor inopinate.”.

		Art.7 alin.(7) – se va preciza tipul controalelor referite (planificate sau inopinate).	
26.	Sesizăm o aparentă contradicție între prevederile art.8 alin.(2), care prevede dreptul Serviciului ("poate") de-a efectua controale, în cazul în care există informații privind presupusa încălcare a legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, și art.10 alin.(1), care prevede inițierea obligatorie a unui control. În cazul în care intenția autorului este de-a viza doar dreptul Serviciului de-a se excepta de la obligația de notificare, recomandăm redactarea corespunzătoare a normei.	Se acceptă Art.8 alin.(2) a fost modificat după cum urmează: „(2) Serviciul efectuează controale inopinate fără a notifica în prealabil entitatea raportoare, în cazul în care există informații privind presupusa încălcare a legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.”.	
27.	Art.10 alin.(4) – se va preciza dacă prezența persoanei împuternicite este necesară doar în cadrul vizitelor de control sau și în cazul unui eventual control din oficiu.	Nu se acceptă Deoarece procedura de control din oficiu presupune în sine oferirea explicațiilor de către entitatea raportoare cu privire la eventualele încălcări, fapt ce poate fi realizat doar de către reprezentantul acesteia.	
28.	Art.22 alin.(2) urmează a fi completat cu o referință la Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor, având în vedere dispozițiile specifice cuprinse la art.144 din Legea respectivă. Totodată, cu referire la alin.(3) a art.22, precizăm că executarea deciziilor Băncii Naționale este guvernată de legile speciale - Legea nr.548/1995 și, în partea de ține de retragerea licenței bancare, de Legea nr.202/2017, cu completările corespunzătoare din Codul Administrativ.	Se acceptă parțial Art. 22 alin. (2) va avea următorul cuprins: „(2) Deciziile organelor cu funcții de supraveghere competente să aplice sancțiuni, prin care este aplicată amenda și solicitată suspendarea activității, suspendarea sau retragerea autorizației, licenței de activitate aplicate în condițiile art. 38 este definitivă și executorie din momentul expirării termenului de contestare sau rămânerii definitive a hotărârii judecătorești.”.	
29.	Art. 24 urmează să definească ce reprezintă fișa de conformitate, în contextul în care Legea nr.308/2017 nu prevede o asemenea obligație în adresa entităților raportoare. De asemenea, din prevederile art. 24 nu rezultă obligația de a prezenta fișele de conformitate și organelor cu funcții de supraveghere. Totodată, la alin.(3) înțelegem că referința se va face la art.53 din proiect.	Nu se acceptă Obligativitatea de completare a fișei de conformitate reiese din alin. (3) art. 24.	
30.	Art. 25 va fi completat cu o specificare, care ar stabili clar momentul din care se calculează termenul de 5 ani, potrivit	Se acceptă	

		argumentelor expuse de autor la pct. 5 din Sinteza obiecțiilor și propunerilor rezultând că <i>"termenul general de sancționare este de 5 ani din momentul comiterii încălcării"</i> , dar și care ar determina cu claritate momentul comiterii încălcării.	Art. 25 va avea următorul cuprins: „Termenul de atragere la răspundere potrivit prezentei legi este de 5 ani din momentul comiterii încălcării.”.
	31.	Art. 26 din proiectul de Lege <i>"Încălcări ușoare și grave"</i> – urmează a fi exclus, iar tipurile de încălcări <i>repetate</i> și <i>sistematice</i>, urmează a fi incluse în calitate de circumstanțe agravante, alături de cele <i>continue și/sau prelungite</i>, reglementate de art. 31 lit. c) din proiectul de Lege. Spre exemplu, neaplicarea măsurilor asiguratorii, contrar deciziei Serviciului; neaplicarea măsurilor restrictive pentru implementarea sancțiunilor financiare aferente activităților teroriste și de proliferare a armelor de distrugere în masă; neaplicarea măsurilor de precauție sporită <i>vis-a-vis</i> de clienții/ tranzacțiile care implică un risc sporit (jurisdicții cu risc sporit, numerar/ virament în volume substanțiale); neevaluarea riscurilor etc., nu pot reprezenta încălcări ușoare, chiar dacă sunt comise printr-o singură acțiune sau inacțiune. Nerespectarea oricărei obligații reprezintă o încălcare, iar impactul acesteia, circumstanțele atenuante sau agravante urmează să determine modul de individualizare a sancțiunii. În aceeași ordine de idei, în contextul comentariilor de la pct. 68 din Sinteza obiecțiilor și propunerilor, autorul proiectului argumentează asupra importanței impactului încălcării pentru calificarea tipului acesteia. Art. 26 <i>Încălcări ușoare și grave</i> urmează a fi substituit printr-un nou articol pentru a reglementa ce reprezintă încălcarea legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, cu indicarea expresă a faptului că aceasta constituie orice nerespectare a prevederilor Legii nr. 308/2017, precum și a actelor normative de implementare a acesteia (în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (2)).	Nu se acceptă Circumstanțele atenuante și agravante sunt stabilite și la încălcările ușoare cât și la încălcările grave, fapt ce permite organelor de supraveghere să individualizeze sancțiunea în limitele acesteia.
	32.	Art.27 – considerăm necesară precizarea dacă prin <i>"încălcări repetate"</i> și <i>"încălcări sistematice"</i> se are în vedere comiterea aceluiași tip de încălcare.	Se acceptă Modificările au fost introduse.

	33.	Art.31, 32 – în vederea asigurării aplicării uniforme a prevederilor proiectului, opinăm că urmează a fi precizată modalitatea individualizării sancțiunii, în ipoteza în care nu sunt identificate circumstanțe atenuante/agravante.	Nu se acceptă Propunerea de a preciza modalitatea individualizării sancțiunii, în ipoteza în care nu sunt identificate circumstanțe atenuante/agravante are ca un exces de zel. Spre exemplu atât Codul contravențional nici Codul penal nu prevăd așa reglementări.
	34.	Art.33 alin.(1) lit.a) – opinăm că ar fi potrivită explicarea distincției dintre declarația publică în mass-media și posibilitatea publicării deciziei de aplicare a sancțiunii, potrivit art.21 alin.(5) din proiect, dar și excluderea faptului aplicării primei numai în cazul încălcărilor grave (art.36 din proiect). De asemenea, la lit.d) - considerăm necesară precizarea dacă interdicția temporară de a exercita funcții de conducere se referă doar la entitatea în care activează persoana supusă sancțiunii, la toate entitățile raportoare de același tip sau, inclusiv, la orice alt tip de entități raportoare prevăzute la art.4 din Legea nr.308/2017.	Nu se acceptă Declarația publică în mass-media este un tip de sancțiune potrivit art. 35 alin. (2) din Legea nr. 308/2017, iar publicării deciziei de aplicare a sancțiunii este o etapă a procesului de control. Precizăm că din reglementarea proiectului este clar că persoană supusă sancțiunii nu poate exercita funcții de conducere nici în entitatea raportare în care activează nici în altă entitate raportoare.
	35.	Deși procedurile de control (<i>art. 4 alin.(3) din proiect</i>), de contestare a deciziilor organelor cu funcții de supraveghere (<i>art.22 alin.(2) din proiect</i>) vor fi realizate potrivit legilor speciale, menționăm că și aplicarea nemijlocită a unor sancțiuni de către Banca Națională nu poate fi realizată conform regulilor generale prevăzute în proiectul de lege. Anume, supunem atenției faptul că suspendarea activității entităților raportoare, pentru care legea prevede o atare sancțiune, nu reclamă adresarea în instanța de judecată de către Banca Națională a Moldovei. În plus, atenționăm că legea-cadru în domeniul activității băncilor – Legea nr.202/2017, care constituie un exercițiu legislativ relativ recent, nu prevede sancțiunea suspendării licenței bancare, operând doar cu retragerea licenței, potrivit art.22 din aceeași Lege, sau cu măsura de restricționare sau limitare a activității, de solicitare a încetării activităților care implică riscuri excesive la adresa solidității băncii. Astfel, specificul procedurilor administrative desfășurate de Banca Națională	Se acceptă Art. 38 a fost modificat potrivit propunerilor.

		reclamă revizuirea art.38 și completarea notei informative cu unele precizări în acest sens.	
	36.	Cu referire la art.38 alin.(3) din proiect, care instituie obligația autorității emitente de-a suspenda/retrage autorizația și/sau licența la solicitarea Serviciului, comunicăm că supraveghetorul bancar urmează să dețină discreție deplină în exercitarea atribuțiilor (<i>Principiile Basel pentru o Supraveghere Bancară Eficientă, Principul 2 "Independență, responsabilitate, resurse și protecția legală pentru supraveghetori", Criteriul Esențial 1</i>) , eventuala retragere a licenței/rezoluție a băncii implicând inclusiv acțiuni de pregătire și evaluare a timpului de punere în aplicare a deciziilor respective. Supraveghetorul bancar urmează să-i aparțină decizia finală cu referire la retragerea licenței, ținând cont, <i>inter alia</i> , de potențialele consecințe asupra stabilității sistemului financiar.	Se acceptă Art. 38 alin. (3) va avea următorul cuprins: „(3) Autoritatea emitentă, în termen de până la 15 zile de la recepționarea solicitării Serviciului, urmează să decidă în privința suspendării/retragerii autorizației și/sau licenței de activitate potrivit procedurilor reglementate în legile speciale.”.
	37.	În privința prestatorilor de servicii de plată și emitenților de monedă electronică care nu sunt bănci, remarcăm că supravegherea acestora este una din atribuțiile de bază consacrate la art.5 alin.(1) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (a se vedea lit.m), în exercitarea căror Banca Națională este independentă față de orice altă autoritate publică, după cum statuează expres art.6 alin.(4) din Legea nr.548/1995. În acest context, urmează a se ține cont de art.11 și art.81 din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, care instituie dreptul exclusiv al Băncii Naționale de a elibera și a retrage licențe societăților de plată și licențe pentru activitatea de emisie a monedei electronice, precum și de art.95 alin.(2) al aceleiași legi, potrivit căruia căruia autoritățile de supraveghere a prestatorilor de servicii de plată și emitenților de monedă electronică (Banca Națională și Ministerul Finanțelor) sunt independente în exercitarea atribuțiilor lor prevăzute de legislație. Reținem că potrivit <i>Principiilor pentru infrastructurile piețelor financiare ale CPMI-IOSCO (2012)</i> - standardele internaționale în materie de supraveghere a infrastructurilor piețelor financiare (ai căror participanți sunt	Se acceptă Proiectul corespunde în totalitate recomandărilor formulate.

		prestatorii de servicii de plată și emitenții de monedă electronică) și anume <i>Responsabilitatea E: Cooperarea cu alte autorități</i> , aranjamentele de cooperare dintre autorități (bănci centrale, reglementatori ai pieței, alte autorități relevante) nu trebuie în nici un mod să prejudicieze atribuțiile legale ale fiecărei autorități participante și în nici un mod aceste aranjamente nu trebuie să constrângă atribuțiile exercitate de una dintre autorități pentru realizarea mandatului său legal sau discreția acestei autorități de a acționa în conformitate cu aceste atribuții.	
	38.	Totodată, considerăm necesară precizarea motivelor respingerii acțiunii, indicate limitativ la alin.(6) a art.38. Art.38-39 – alin.(1) ale articolelor respective fac trimitere doar la anumite încălcări prevăzute de Capitolul IV. Totodată, observăm că și alte articole decât cele referite prevăd aplicarea aceluiași sancțiuni (ex. art.59 din proiect), fapt care poate genera neclarități în aplicarea legii. Mai mult, atenționăm că sancțiunea prevăzută la art.39 din proiect, în special din perspectiva alin.(3), urmează a fi aplicată cu precauție în sectorul bancar, din considerentul că exercitarea anumitor atribuții (a membrilor organelor de conducere a băncii, persoanelor care dețin funcții-cheie), nu poate fi transmisă către oricare altă persoană, din considerentul exigențelor privind reputația, cunoștințele, aptitudinile și experiența impuse respectivilor subiecți potrivit legislației bancare (art.43 din Legea nr.202/2017).	Se acceptă Nota informativă a fost completată corespunzător.
	39.	Deși mărimea sancțiunilor sub formă de amendă a fost stabilită potrivit celor din Legea nr.308/2017, menționăm că, în calitate de bancă centrală a Republicii Moldova, emitent de monedă națională și autoritate ce implementează politică monetară și valutară în stat cu obiectivul fundamental asigurarea și menținerea stabilității prețurilor, Banca Națională promovează ca obiectiv sporirea credibilității în moneda națională. În acest context, precum și din rațiuni de aplicare practică a legii de către entitățile raportoare și organele cu funcții de supraveghere, opinăm că limitele	Nu se acceptă Nu putem reglementa sancțiunile în proiectul respectiv într-o altă manieră decât cea prevăzută de Legea nr. 308/2017, întrucât aceasta a fost opțiunea pentru care a optat legiuitorul la momentul adoptării legii menționate. Mai mult ca atât, trebuie să asigurăm un cadrul normativ uniform.

		valorice ale sancțiunilor, prevăzute în proiectul legii, ar urma să fie stabilite în lei moldovenești.	
	40.	Art. 41 – denumirea articolului nu corespunde terminologiei utilizate de Legea nr. 308/2017. Astfel, măsurile de identificare și monitorizare constituie măsurile de precauție. La fel, există și alte categorii de măsuri de precauție, cum ar fi, verificarea informației despre client și beneficiarul efectiv, cunoașterea scopului și naturii relației de afacere, care nu sunt incluse în formularea actuală a titlului și textului art.41. De asemenea, obligațiile de aplicare a măsurilor de precauție sporită presupun un grad de implicare și un efort și impact mai mare din partea entității raportoare, și prin urmare, nu pot fi echivalate cu măsurile de precauție. În acest sens, propunem reformularea denumirii art. 41 <i>”Neaplicarea măsurilor de precauție și a măsurilor în relațiile bancare transfrontaliere”</i> și introducerea unui articol nou <i>”Neaplicarea măsurilor de precauție sporită”</i> .	Nu se acceptă A se vedea argumentul (a Băncii Naționale a Moldovei) de la pct. 4 din Sinteza obiecțiilor și propunerilor după prima consultare publică.
	41.	Art. 56 - <i>”Neasigurarea controlului intern”</i> – observăm că nu face referire la <i>programele de instruire ale angajaților</i> ” și <i>”efectuarea auditului independent”</i> , care de asemenea fac parte din programul propriu al entității, obligatoriu conform art.13 alin.(2) lit.d)și e) din Legea nr.308/2017. Totodată, dacă <i>”gestionarea eficientă a riscurilor”</i> (art. 13 alin. (1) din Legea nr. 308/2017) se încadrează în măsurile de control intern, obligația de <i>”evaluare a riscurilor”</i> constituie o categorie distinctă a obligațiilor, corespunzătoare art. 6 din Legea nr. 308/2017. În acest context, în Capitolul IV din proiectul Legii va fi introdus un articol nou privind <i>”Neevaluarea riscurilor”</i> . De asemenea, cu referire la argumentele autorului de la art. 4 din Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect, privind relevanța încălcărilor privind cerințele ce țin de informațiile care însoțesc transferurile de fonduri, prevăzute de Cap. VIII și IX din Regulamentul BNM nr. 200/2018 și nr. 202/2018, doar pentru activitatea băncilor și nu pentru domeniul de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, remarcăm următoarele. În primul rând aceste	Nu se acceptă Neevaluarea riscurilor se sancționează potrivit art. 58. Nu este clară propunerea privind completarea proiectului cu un articol nou <i>”Nerespectarea cerințelor privind transferurile de fonduri”</i>.

		cerințe constituie cerințe privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului în activitatea băncilor și a prestatorilor de servicii de plată nebancari (Regulamentul BNM nr. 200/2018 și Regulamentul BNM nr. 202/2018) și vin în implementarea prevederile art. 9 din Legea nr. 308/2018, și anume a obligației de păstrare a datelor, inclusiv toate informațiile despre tranzacții, și asigurarea îndeplinirii condiției de trasabilitate a tranzacțiilor. De asemenea, scopul Regulamentului (UE) nr. 2015/847, prevederile cărora au fost transpuse prin cerințele în cauză, este de a contribui la sistemul de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului și de a implementa Recomandarea FATF nr. 16 – cerințele privind transferurile de fonduri. Statele UE, la fel prevăd în legislația națională sancțiuni pentru nerespectarea cerințelor privind transferurile de fonduri (a se vedea exemplul Poloniei, Legea AML din 1 martie 2018, art. 148). În aceste condiții, insistăm asupra introducerii în Capitolul IV din proiect a unei categorii noi de încălcări care să vizeze <i>”Nerespectarea cerințelor privind transferurile de fonduri”</i>.	
	42.	Adițional, observăm că proiectul nu prevede sancțiunile aplicabile în cazul neexecutării deciziilor/prescripțiilor organelor cu funcții de supraveghere a entităților raportoare. Art.62 - <i>”Dispoziții finale și tranzitorii”, alin. (1)</i> – considerăm necesară reevaluarea prevederii, având în vedere importanța proiectului de lege, cu eventuala reintroducere a termenului de intrare în vigoare a din momentul publicării și nu în termen de 6 luni din data publicării. Deși, potrivit pct.76 din Sinteză, <i>”nota informativă [a fost] completată cu argumentarea în sensul intrării în vigoare a prezentui legi peste 6 luni de la data publicării”</i>, observăm absența unei argumentări în acest sens. Menționăm, contrar explicațiilor invocate de autorul obiecției, că faptele sancționate potrivit proiectului țin de implementarea obligațiilor impuse entităților raportoare prin Legea nr.308/2017 (în vigoare, cu unele excepții, din 23.02.2018) și	Se acceptă A se vedea art. 62 din proiect. Nu se acceptă Am considerat necesar un termen de intrare în vigoare de 6 luni <i>de la data publicării</i> pentru a nu încălca principiul previzibilității și ca destinatarii legii să aibă posibilitatea de a lua conștiință de aceasta și pentru adaptarea comportamentului lor noilor prevederi.

		nu prin proiectul de lege. Adicional, observăm că din proiectul de Lege a fost exclus art.55 ” <i>Încălcarea obligației privind păstrarea secretului comercial, bancar sau profesional</i> ”. Înțelegem că aceasta va putea fi sancționată doar potrivit Codului Penal (art. 245 ¹⁰) sau Codului Contravențional (art. 107).	
	43.	Suplimentar la cele menționate, considerăm că, în contextul acestui demers legislativ sau al unei eventuale completări a Legii nr.308/2017, urmează a se aduce claritate în privința aplicării cadrului legal privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului de către entități raportoare care cooperează între ele la prestarea serviciilor (execuția de către persoane terțe conform art.10 din Legea nr.308/2017). În concret, societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică și furnizorii de servicii poștale care activează în conformitate cu Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, care sunt entități raportoare în conformitate cu art. 4 alin.(1) lit.i) din Legea nr. 308/2017, efectuează operațiuni de plată din numele utilizatorilor atât direct, prin intermediul conturilor care le deschid ei utilizatorilor, cât și indirect, prin intermediul conturilor de plăți deținute de către societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică și furnizori de servicii poștale la bănci. În acest caz, aplicarea măsurilor de precauție și răspunderea pentru nerespectarea prevederilor legislației de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului se va răsfrânge asupra ambelor entități raportoare implicate în proces - banca și societatea de plată sau societatea emitentă de monedă electronică sau furnizorul de servicii poștale. Astfel, pe de o parte, responsabilitatea finală pentru aplicarea măsurilor de precauție revine fiecărei entități raportoare în raport cu clientul său, indiferent de recurgerea la informația care este deținută de terți, iar, pe de altă parte, conform art.10 din Legea nr.308/2017, entitatea raportoare care nu are contact nemijlocit cu clientul altei entități raportoare se bazează exclusiv pe informația oferită	Nu se acceptă Excede obiectul prezentei legi.

		acesteia de către entitatea primară care aplică toate măsurile de precauție.	
--	--	--	--

S I N T E Z A
obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)
expuse în raportul de expertiză anticorupție nr. ELO19/6231 din 26 .12.2019

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Nr.	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Centrul Național Anticorupție	1.	I. Obiecții La capitolul IV din proiect sunt menționate faptele ce constituie încălcări și mărimile amenzilor pentru diferite încălcări. În acest sens, se evidențiază o diferență mare dintre limita minimă și limita maximă a mai multor amenzi. Spre exemplu, la art. 50 alin. (1) lit. d) (<i>neinformarea Serviciului în termenele stabilite despre activitățile sau tranzacțiile realizate în numerar</i>) este prevăzută posibilitatea de a alege dintre neaplicarea amenzii sau aplicarea unei amenzi în mărime de la 50 mii lei până la 5 mln lei. La art. 43 alin. (2) lit. c) (<i>neidentificarea persoanei expuse politic</i>) este prevăzută o amendă aplicată persoanelor fizice, de la 20 mii lei până la 5 mln. euro. În pofida acestei marje de apreciere enorme, în proiect lipsesc indicatori exacti care ar putea ajuta la stabilirea unei amenzi individualizate unui caz aparte și unei persoane concrete. La art. 33 alin. (2) din proiect sunt stabiliți factorii prin prisma cărora urmează a fi apreciat un quantum exact al amenzii. Astfel, în acord cu acest articol, „La adoptarea unei decizii privind aplicarea sancțiunilor și pe parcursul selectării sancțiunilor specifice, cât și a domeniului de aplicare, organele cu funcție de supraveghere competente vor ține cont de următorii factori: a) <i>gravitatea și durata încălcărilor stabilite;</i>	Nu se acceptă Capitolul III a proiectului, intitulat „Răspunderea și individualizarea sancțiunilor” reglementează nemijlocit aspectele necesare la individualizarea sancțiunii. Astfel, art. 31 și 32 sunt reglementate circumstanțele agravante și atenuante care servesc obligatoriu la individualizarea sancțiunii. Art. 33 alin.(2) concretizează care alte condiții facilitează individualizarea sancțiunii amenzii.

		b) suma veniturilor obținute ca urmare a încălcărilor sau alte beneficii pecuniare obținute de către entitatea raportoare, pierderile sau prejudiciul cauzat, în cazul în care este posibilă determinarea acestora; c) vinovăția și situația financiară a subiectului supus sancțiunilor; d) încălcările anterioare comise de subiectul supus sancțiunilor, caracterul sancțiunilor impuse, precum și nivelul de cooperare a persoanei cu Serviciul și alte autorități de supraveghere; e) circumstanțele atenuate și agravante; f) consecințele încălcărilor stabilite și ale sancțiunilor planificate asupra stabilității și fiabilității pieței; g) alte circumstanțe relevante.”. Fiind expusă această serie de factori, nu poate fi dedus cu certitudine în ce măsură influențează aceștia mărimea amenzii. Spre exemplu, factorul „suma veniturilor obținute ca urmare a încălcărilor” nu oferă nici un indicator practic privind mărimea amenzii în marja de 20 mii lei și 5 mln euro. II. Propunerile (recomandările) Se recomandă completarea proiectului cu norme care să reglementeze individualizarea mărimii amenzilor.	
	2.	I. Obiecții În textul proiectului au fost identificate unele inadvertențe terminologice, rezultatul cărora se poate transpune în practici vicioase de interpretare a textului de lege. În cele ce urmează, relevăm aspectele identificate și soluțiile recomandate: - la art. 13 propoziția a doua urmează a fi separată în două propoziții pentru a clarifica cu certitudine obiectul de reglementare și regulile aplicabile; - la art. 14 alin. (1) și art. 16 alin. (9) din expresiile „procedurii de control al conformității” și „vizita de control a conformității” urmează a fi excluse cuvintele „a conformității”, pentru a acorda proiectului o terminologie unică și pentru a evita eventuale interpretări privind existența a două proceduri diferite;	Se acceptă Toate recomandările se acceptă potrivit argumentării.

	- la art. 15 alin. (1) din expresia „vizitei activităților de control” urmează a fi exclus cuvântul „activităților” pentru a respecta terminologia proiectului; - la art. 16 urmează a fi substituite sintagmele „persoana supusă vizitei de control” și „subiectul supus inspecției” cu sintagma „persoana supusă controlului”, deoarece se utilizează mai multe termene pentru a determina unul și același subiect; - la art. 16 alin. (5) în ultima propoziție urmează a fi substituit cifra „3” cu „1”, deoarece este o trimitere eronată la o normă care are un obiect de reglementare diferit decât cel care interesează la art. 16 alin. (5); - la art. 21 alin. (3) urmează a fi exclus cuvântul „oficial”, deoarece din contextul proiectului nu poate fi dedusă semnificația termenului „secret oficial”; - la art. 21 alin. (6) lipsesc prevederile legale, respectiv urmează ca alineatul respectiv să fie completat sau să fie exclus din proiect; - la art. 55 alin. (1) urmează a fi adăugată o nouă literă a alineatului, având în vedere omisiunea ortografică admisă. II. Propunerile (recomandările) Se recomandă examinarea întregului text al proiectului în vederea excluderii utilizării unor terminologii diferite pentru aceleași fenomene și pentru a efectua corectările necesare din punct de vedere ortografic.	
3.	I. Obiecții În acord cu prevederile art. 11 alin. (3) din proiect, după finalizarea vizitei de control, în temeiul probelor acumulate, inspectorul din cadrul Serviciului întocmește un proces-verbal de efectuare a vizitei de control în care descrie detaliat toate circumstanțele. Cu toate acestea, în proiect se mai reglementează un act care se întocmește în cadrul procedurii de control - act constatator (art. 16). Problematica constă în faptul existenței unei confuzii între aceste acte, deoarece informațiile care se conțin în actul constatator se conțin și în procesul-verbal de efectuare a vizitei de control, precum și ambele sunt întocmite în timpul	Se acceptă Procesul-verbal de efectuarea vizitei de control se consemnează toate acțiunile efectuate în cadrul vizitei de control. Terminologia din art.16 a fost uniformizată cu cea din art.11. Vizita de control se finalizează doar cu un singur act – procesul-verbal privind efectuarea vizitei de control.

	controlului. În acest context, sunt posibile interpretări privind aceste acte, dacă sunt unul și același sau dacă mai este necesar de întocmit actul constatator în condițiile în care informațiile pe care le cuprinde acesta sunt conținute și în procesul-verbal. Aceste ambiguități pot atenta la integritatea procesului de control prin eventuale invocări de nerespectare a procedurii și de încălcare a atribuțiilor de serviciu a inspectorilor. În acest context, având în vedere specificul relațiilor sociale reglementate de proiect, se recomandă unificarea actelor întocmite în cadrul procesului de control, astfel încât toate circumstanțele efectuării controlului să fie reflectate într-un singur act: procesul-verbal de efectuare a vizitei de control. II. Propunerile (recomandările) Se recomandă substituirea, la art. 16 din proiect, a cuvintelor „act constatator” cu cuvintele „proces-verbal de efectuare a vizitei de control” la formele gramaticale corespunzătoare.	
	4. I. Obiecții Problematika normei constă în apariția unor eventuale confuzii privind procedurile de întocmire a procesului-verbal de efectuare a vizitei de control. Norma precitată contribuie la împovărarea procesului administrativ de acumulare a probelor în cadrul controlului. Potrivit normei respective, urmează ca în procesul-verbal de efectuare a vizitei de control să fie consemnate toate explicațiile verbale, iar procesul-verbal să fie semnat pe fiecare pagină de către toți inspectorii (art. 11) și toate persoanele care au acordat explicații verbale. În acest caz, se atestă o administrare inefficientă a probelor, or persoanele care acordă explicații verbale urmează să semneze doar pentru declarațiile lor, dar nu pentru toate constatările din procesul-verbal. În acest context, se impune ca explicațiile verbale să fie consemnate în acte separate care vor constitui anexe a procesului-verbal de efectuare a vizitei de control. În așa mod, va fi eficientizată activitatea inspectorilor în cadrul vizitei de control, dar și procesul administrativ. II. Propunerile (recomandările)	Nu se acceptă Întru-cît se poate face mențiunea în procesul-verbal că declarațiile oferite de entitatea raportoare vor fi prezentate separat ca anexă la procesul-verbal, fără a reglementa în textul de lege acest aspect.

		Se recomandă eficientizarea procesului administrativ de administrare a probelor în cadrul vizitei de control prin consemnarea explicațiilor verbale în anexele la procesul-verbal de efectuare a vizitei de control.	
	5.	I. Obiecții Norma precitată stabilește momentul în care deciziile organelor cu funcții de supraveghere sunt executorii. Însă norma este formulată de o manieră ambiguă din care cauză nu poate fi dedus momentul în care este executorie decizia prin care se aplică amenda. Norma precitată prevede că decizia, prin care se aplică <u>amendă și totodată</u> este solicitată retragerea autorizației, este definitivă și executorie din momentul emiterii doar în partea ce ține de aplicarea amenzii. Astfel, în lipsa unei norme de concretizare, sunt posibile două modalități de interpretare: - decizia prin care se aplică amenda în cumul cu retragerea autorizației, în ceea ce privește amenda este definitivă și executorie din momentul emiterii, iar decizia prin care se aplică doar amendă este executorie conform prevederilor art. 23 alin. (1) din proiect: din momentul expirării termenului de contestare sau din momentul rămânerii definitive a hotărârii judecătorești privind contestarea; - orice decizie prin care se aplică amenda, în partea care privește amenda, este definitivă și executorie din momentul emiterii. II. Propunerile (recomandările) Se recomandă modificarea art. 22 alin. (3) din proiect astfel încât să fie expus cu exactitate momentul în care deciziile de sancționare ale entităților cu funcții de supraveghere sunt executorii, în special, în partea în care privește aplicarea amenzii.	Se acceptă Articolul 22 alin. (3) va avea următorul cuprins: „(3) Deciziile organelor cu funcții de supraveghere competente să aplice sancțiuni, prin care este aplicată amenda și solicitată suspendarea activității, suspendarea sau retragerea autorizației, licenței de activitate aplicate în condițiile art. 38 este definitivă și executorie din momentul expirării termenului de contestare sau rămânerii definitive a hotărârii judecătorești.”.

Ministru

Fadei NAGACEVSCHI